

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**TERORISMUS JAKO GLOBÁLNÍ BEZPEČNOSTNÍ
HROZBA**

Autor práce: Kristýna Pávová

Studijní obor: Bezpečnostní právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Dr. Ing. Štefan Danics, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

Pávová, K. *Terorismus jako globální bezpečnostní hrozba: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 63 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: terorismus, islám, USA, EU, protiteroristická politika

Práce přibližuje konceptualizaci terorismu a jeho minimální definici. Dále terorismus klasifikuje na základě různých kritérií a zaměřuje se na islamistický terorismus. Autorka analyzuje a komparuje přístup a protiteroristické nástroje USA a EU v boji proti islamistickému terorismu.

ABSTRACT

Pávová, K. *The terrorism as a global security threat: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2019. 63 p. Supervisor: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Key words: terrorism, islam, USA, EU, anti-terrorism policy

The thesis describes conceptualization of terrorism and its minimal definition. Furthermore, it classifies terrorism on the basis of various criteria and focuses on Islamist terrorism. The author analyzes and compares the approach and anti-terrorist tools of the USA and the EU in the fight against Islamist terrorism.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Definice terorismu a jeho typologie.....	10
2.1 Definice terorismu	10
2.2 Typologie terorismu	11
2.2.1 Dělení podle vývoje	11
2.2.2 Další dělení terorismu	12
2.2.3 Základní podoby terorismu	14
2.2.4 Hlavní cíle terorismu.....	15
3 Charakteristika islamistického terorismu a jeho projevy.....	19
3.1 Základní charakteristika terorismu.....	19
3.1.1 Rozdíl mezi terorismem a klasickou válkou	19
3.1.2 Rozdíl mezi guerilou a terorismem	20
3.1.3 Hlavní znaky taktiky teroristických organizací.....	21
3.2 Islám	23
3.2.1 Islám a islamismus	23
3.2.2 Kořeny fundamentalistického terorismu	25
3.2.3 Džihád	28
3.2.4 Islámský stát.....	29
4 Přístup USA v boji proti globálnímu terorismu	34
4.1 Terorismus v USA do roku 2001	34
4.1.1 Atentát na World Trade Center	34
4.1.2 Atentát v Oklahoma city	35
4.2 Bezpečnostní a strategická kultura USA	35
4.2.1 Historické faktory strategické a bezpečnostní kultury USA	35
4.2.2 Národní bezpečnostní strategie 2002	38
4.2.3 Národní strategie boje proti šíření zbraní hromadného ničení	40

4.2.4	Národní bezpečnostní strategie 2006	41
4.2.5	Národní obranná strategie 2008	41
4.2.6	Nová jaderná strategie USA z roku 2010.....	42
4.2.7	Národní bezpečnostní strategie 2010	43
4.2.8	Obamova doktrína.....	44
5	Přístup EU v boji proti globálnímu terorismu.....	45
5.1	Bezpečnostní a strategická kultura EU.....	45
5.1.1	Politické faktory strategické a bezpečnostní kultury EU	45
5.1.2	Historické faktory strategické a bezpečnostní kultury EU.....	45
5.2	Politické nástroje EU.....	46
5.2.1	Evropská bezpečnostní strategie 2003	46
5.2.2	Prohlášení k boji proti terorismu (Madrid).....	47
5.2.3	Akční plán EU na boj proti terorismu (2004)	48
5.2.4	Prohlášení Rady k útokům v Londýně (2005)	49
5.2.5	Strategie EU pro boj proti terorismu (2005)	50
5.2.6	Akční plán EU boje proti terorismu (2006)	51
5.2.7	Strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů	51
5.3	Protiteroristické právní nástroje EU	52
5.4	Nová protiteroristická opatření EU	56
5.4.1	Návrh směrnice o boji proti terorismu (2015-2020).....	56
5.4.2	Směrnice č. 2015/849 o opatřeních proti praní peněz nebo financování terorismu	57
5.4.3	Akční plán EU ohledně střelných zbraní a výbušnin.....	58
5.4.4	Boj proti terorismu v roce 2017	59
	Závěr	60
	Seznam použitých zdrojů	61
	Seznam zkratk	63

Úvod

Pojem terorismus i samotný jev je nedílnou součástí 21. století. Jedná se o velmi nebezpečnou násilnou metodu nerespektující žádná pravidla, a proto ohrožuje bezpečnost států a jeho občanů. Jde o použití násilí nebo jeho hrozby s cílem prosadit politické požadavky, přičemž obětí toho násilí jsou většinou bezbranní civilisté nebo civilní objekty.

Terorismus je účinná forma systematického psychologického vydírání slabšího jedince vůči silnějšímu, když odhlédneme od státního terorismu, kterého se dopouštějí státy na svých občanech nebo vůči jiným státům. V současné době je hrozba terorismu závažnější, protože je globální hrozbou a využívá nejmodernějších násilných prostředků, včetně sebevražedných atentátů.

Po teroristických útocích na symboly americké moci z 11. září 2001 vystupuje islamistický terorismus jako globální bezpečnostní hrozba, která je často spojována s islámem, ale autorka bude v práci odlišovat islám jako náboženství od islamismu jako nenávistné ideologie.¹

Rovněž v práci bude objasněno, že není možné spojovat náboženství s terorismem, přestože náboženství bylo často zneužito k násilným činům, přičemž se sledovaly mocensko-politické účely. Autorka také vzpomene, že terorismus byl v 60. a 70. letech minulého století pokládán za „organický“ komponent činnosti různých sociálně-revolučních hnutí, jako například anarchistických, etnicko-separatistických nebo ultralevicových uskupení. Terorismus je velmi specifickou technikou ozbrojeného boje a může být veden pod ideově-politickými hesly.

Terorismus však zůstává násilnou metodou prosazování politických cílů, přičemž jeho obětí jsou často bezbranní civilisté nebo civilní cíle, které mají donutit vlády, aby jednaly v duchu požadavků teroristů. Navíc islamistické projevy terorismu jsou dnes velmi brutální, protože tento typ terorismu se snaží zasadit ránu „všem“ jinak smýšlejícím, a proto se snaží zabít co nejvíce bezbranných lidí.

---

¹ SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A. BELFER. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-038-4. s. 8-12

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je vymezení terorismu a zaměření na jeho jednotlivé typologie. Tato práce analyzuje terorismus jako globální bezpečnostní hrozbu v jeho islamistické podobě. Cílem práce je také komparovat přístup USA a EU v boji proti globálnímu terorismu.

Pojem terorismus je definován v úvodních kapitolách, kde jsou popsány i jednotlivé jeho typy a hlavní cíle. Je zde uvedena charakteristika islamistického terorismu a jeho projevy.

Poslední dvě kapitoly se zabývají popisem přístupu USA a EU v boji proti globálnímu terorismu v jeho islamistické podobě. Jsou zde popsány protiteroristické právní nástroje – konkrétní právní akty EU, které jsou zaměřené na boj s mezinárodním a globálním terorismem.

2 Definice terorismu a jeho typologie

2.1 Definice terorismu

Slovo terorismus pochází z latinských slov *terror* a *terroris*, což v překladu znamená děsit, zastrašovat, nahánět strach.²

Slovo teror se do západních slovníků dostal prostřednictvím francouzského jazyka až ve 14. století. V roce 1528 bylo zaznamenáno první použití v anglickém jazyce. Základní mechanismus teroru nalezneme ve starém čínském přísloví: „Zabij jednoho a postrašíš deset tisíc.“³

Pro pojem terorismus neexistuje jednotná definice, ale v roce 1980 byla v USA publikována definice terorismu, která se stala výchozím standardem, podle které se posuzují a hodnotí teroristické činy. Tato definice zní: „*Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti neúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.*“⁴

Evropský parlament v listopadu 2001 vyhlásil definici, podle které budou jako teroristické posuzovány a trestány všechny „*záměrně páchané činy jednotlivců nebo skupin proti jedné nebo několika zemím, jejich institucím či státním příslušníkům s cílem zastrašovat je a ohrožovat jejich základní lidské svobody, demokracii, úctu k lidským právům a vládě práva*“

Rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1566 z 8. října 2004 obsahuje přijatelnou výchozí charakteristiku základních rysů mezinárodního terorismu, podle které je aktem terorismu „*každý kriminální akt spáchaný se záměrem způsobit smrt nebo vážná zranění s cílem vyvolat v zasažené společnosti pocit strachu, zastrašovat*

---

² MAREŠ, Miroslav. *Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. Obrana a strategie. 2004. ISSN 1802-7199. s. 20

³ *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4. s. 10

⁴ Ministerstvo vnitra ČR: *Definice pojmu terorismus [online]*. 2009 [cit. 2009-01-27]. Dostupné z WWW: < <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx> >.

*obyvatelstvo .... a nutit vlády nebo mezinárodní organizace k nějakým opatřením, nebo je naopak od některých opatření či činů odrazovat.*⁵

2.2 Typologie terorismu

2.2.1 Dělení podle vývoje

Terorismus lze rozdělit na tři hlavní typy podle vývojových etap:

A) Národní terorismus

Jedná se o první vývojovou formu. Národní terorismus je plánován uvnitř státu s cílem vynutit si zásadní změny ve vnitřní politice.⁶

B) Mezinárodní terorismus

Mezinárodní terorismus je druhou vývojovou formou. Jeho útoky přesahují přes státní hranice a zasahují cíle v jiném státě. Tento terorismus se objevil na přelomu 60. a 70. let 20. století. Už nešlo jenom o změny ve vnitřní politice, ale také o vynucování změn v zahraniční politice. Cílem je donutit jiný stát, aby v některé konkrétní části světa přestal prosazovat své zájmy.⁷

C) Globální terorismus

Globální terorismus je třetí vývojovou formou. Jedná se o globální terorismus, z toho důvodu, že v dnešní době jsou teroristické sítě už rozprostřeny po celém světě, a proto mají globální rozsah. Cílem globálního terorismu je snaha prosadit změny v mezinárodních vztazích na globální úrovni.

---

⁵ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 367

⁶ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 153-154

⁷ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 154-155

Nástup globálního terorismu je spojován s datem 11.9.2001, během tohoto teroristického útoku se stali oběťmi nejen Američané, ale i lidé z celého světa.⁸

2.2.2 Další dělení terorismu

Terorismus můžeme podle širší ideové motivace teroristů rozdělit na:

- 1) Ultralevicový terorismus
- 2) Ultrapравicový terorismus
- 3) Náboženský terorismus
- 4) Teritoriální a etnický terorismus
- 5) Kriminální terorismus
- 6) Psychopatologický terorismus
- 7) Ekologický terorismus
- 8) „single-issue“ terorismus
- 9) Další varianty terorismu⁹

Podle rozsahu teroristických aktivit lze terorismus rozdělit na:

1. Mikroterorismus = intenzita útoků je nízká, způsobuje drobná zranění a malé škody
2. Mezoterorismus = mají střední intenzitu útoků, způsobují výrazné škody na majetku a dochází k výrazným ztrátám na životech, maximálně v řádu stovek osob
3. Makroterorismus = mají velkou intenzitu útoků, způsobují majetkové škody, které poškozují sociálně-ekonomickou stabilitu státu nebo regionu a dochází k velkým ztrátám na životech v řádu tisíců osob¹⁰

---

⁸ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 155-156

⁹ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9. s. 36

¹⁰ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9. s. 38

Pokud se budeme zabývat pouze politickým terorismem, pak bychom ho mohli rozdělit následovně:

A) Státní terorismus

- Represivní

- **Establishmentu (režimu)** = teroristické aktivity zaměřené na udržení režimu proti politickým oponentům
- **Válečný či okupační (barbarismus)** = teroristické aktivity vykonané střední vládou nebo agresorem na vojensky okupovaném území za účelem potlačení vzpory, likvidace ozbrojeného hnutí odporu. Tento druh terorismus se často uskutečňuje v době formálního míru (po válce, po aktivní fázi války)

- Subverzivní

- **Sponzorovaný státem** = teroristické aktivity namířené proti občanům jiných států
- **Realizovaný státem** = teroristické aktivity páchané speciálními jednotkami jednoho státu na území druhého za účelem likvidace skupin či jednotlivců (např. domácí opozice v exilu)

B) Nestátní terorismus

- **Represivní** = teroristické aktivity prováděné uvnitř teroristických skupin ze strany vedení vůči níže postaveným členům (např. opozice)

- Subverzivní

- **Revoluční** = cílem je celková změna systému
  - **Náboženský** = strategické cíle jak náboženských, tak ultrapravicových či ultralevicových teroristických uskupení se mohou lišit, některé mohou usilovat o celkovou změnu existujícího systému, další o jeho dílčí změnu
  - **Ultralevicový**
  - **Ultrapravický**
  - **Anarchistický**
- **Subrevoluční** = cílem je jednotlivá změna systému
  - **Ultralevicový**

- **Etnicko – separatistický**
- **„Single – issue“** (monotematický či jednosložkový) = jednotlivci či skupiny páchají teroristické aktivity za účelem specifické dílčí společenské změny
- **Vigilantistický** = teroristické aktivity páchají často ultrapravicově orientované skupiny nebo jedinci (kterým jde o „právo a pořádek“ a který údajně není stát schopný zajistit)
- **Náboženský** ¹¹

2.2.3 Základní podoby terorismu

Terorismus má 3 základní podoby:

1) Demonstrativní terorismus

Tento terorismus se zaměřuje především na politické soupeření než na násilí. Hlavním cílem je přilákat co největší pozornost veřejnosti k problému, který daní teroristé považují za křivdu. Způsoby, kterými se teroristé snaží přilákat pozornost jsou například únosy letadel, braní rukojmích nebo výbuchy, na které dopředu upozorní, aby bylo co nejméně obětí.¹²

2) Destruktivní terorismus

Jedná se o agresivnější terorismus, při kterém jsou zabíjeni vytypovaní představitelé společenských kruhů. „Např. skupina Bader-Meinhof v SRN v 70. letech zabíjela vybrané „kapitány“ německého průmyslu, IRA (Irská republikánská armáda) likvidovala vybrané představitele státní správy nebo jejich pomahače.“ V tomto případě

¹¹ SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A. BELFER. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-038-4. s. 37

¹² EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 156

šlo o neospravedlivé násilí, ale i přesto to ještě bylo násilí rozlišené, cílené jen na určitý druh lidí. Byli to lidé, kteří stáli na vysokých pozicích ve státní hierarchii, měli velkou moc a prosazovali rozhodnutí, která teroristé považovali za nespravedlivá.¹³

3) Sebevražedný terorismus

U tohoto typu terorismu se teroristé také snaží o přilákání pozornosti veřejnosti, ale na rozdíl od předchozích typů terorismu, tady jde o cílené zabíjení lidí. Jedná se o nerozlišené zabíjení, jehož cílem je zabít co nejvíce nevinných lidí. Je to nejagresivnější a nejzákeřnější podoba terorismu, která vládne 21. století.¹⁴

2.2.4 Hlavní cíle terorismu

Teroristické útoky lze rozdělit na pět hlavních cílů. Těmi mohou být nejvyšší političtí činitelé, ozbrojené síly, průmyslové podniky, infrastruktura a obyvatelstvo.

1) Nejvyšší političtí činitelé

O terorismus jde v případě, že byl atentát spáchán v době míru a obětí je demokraticky zvolený politik (např. zavraždění italského premiéra Alda Mora v Itálii v roce 1978). Pokud k útoku dojde v době války a obětí je představitel okupační moci, nejedná se o terorismus, ale o odboj nebo o asymetrickou válku. Příkladem může být atentát Heydricha v roce 1942. Jelikož byl Heydrich představitel okupační moci a v době atentátu měl na sobě uniformu, nejednalo se o terorismus, ale o boj proti okupační moci.¹⁵

---

¹³ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 156

¹⁴ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 156-157

¹⁵ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 148-149

2) Ozbrojené síly

Ve velké většině případů není útok proti ozbrojeným silám považován za terorismus. Pokud jsou útoky proti okupačním jednotkám vedeny ze zálohy nebo mají podobu léčky či nástrahy, mají svou legitimitu danou bojem za osvobození. Proto se nejedná o terorismus, ale o součást asymetrické války. Za terorismus se nepovažují ani sebevražedné útoky japonských kamikadze během 2. světové války, nešlo totiž o útoky na civilisty, ale na námořníky a vojáky. A navíc tyto útoky byly prováděny z rozhodnutí tehdejší japonské vlády, a ne ze svévolného rozhodnutí samozvané teroristické organizace.

Příklad teroristického útoku na vojáky je z doby po skončení studené války. Ve Rwandě v roce 1993 bylo zabito deset belgických vojáků z mírové mise OSN, která měla název UNAMIR (UN Assistance Mission for Rwanda). Nešlo o žádné úkoly okupačního charakteru, ale dohlíželo se na dodržování příměří, provádělo se odminování oblastí a hlídali se bezpečnostní zóny v hlavním městě Kigali. Vojáky, den po tragické smrti prezidenta Habyarimany, odzbrojili a následně povraždili krvelační příslušníci Prezidentské gardy. Poselstvím tohoto činu bylo: „stáhněte své vojáky, nezasahujte v naší zemi, nechte nás dokončit naši práci“ (= genocida Tutsiů).

Za terorismus lze tedy považovat každý útok na vojáky, kteří mají statut nebojových jednotek, tzv. noncombatants. Útoky na tyto jednotky nelze označit bojem proti okupaci a za samostatnost. Jde jim o to, vyvolat strach v těch zemích, které vojáky do misí takového charakteru posílají.¹⁶

3) Průmyslové podniky

Útok na významnou továrnu, který proběhne v době války, není posuzován jako terorismus, protože může být veden snahou o oslabení průmyslové základny okupanta. Především to platí v případě útoků na podniky zbrojního průmyslu. Pokud

---

¹⁶ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 149-150

však proběhne útok v době míru, kdy je určen k šíření strachu a k oslabení hospodářské síly zasaženého státu, můžeme konstatovat, že se jedná o projev terorismu.¹⁷

4) Infrastruktura

Útoky během války mohou být součástí boje proti okupantům s cílem znemožnit přesuny jednotek vojáků nebo výzbroje. Mezi nejčastější útoky patří zničení silnice, mostu, železnice, letiště, skladiště pohonných hmot nebo munice. Pokud k útoku na infrastrukturu dojde v době míru, jedná se o terorismus. Od roku 2003 se s touto formou terorismu setkáváme téměř každý den.¹⁸

5) Obyvatelstvo

O terorismus jde vždy, pokud se zabíjí bezbranné civilní obyvatelstvo. Útoky na nevinné obyvatelstvo nelze vůbec ničím ospravedlnit. Je to velmi kruté, bezohledné a nelidské zacházení s lidmi. Tento terorismus můžeme zdůvodnit snahou přilákat pozornost celého světa a rozšířit strach. Mezi tyto útoky patří: najíždění automobilem do davu lidí, střelba na koncertech nebo v obchodních centrech, terorista s výbušnou vestou pohybující se na rušných místech, ukryté výbušniny v dopravních prostředcích apod.

Tzv. „totální války“ představují zcela zvláštní situaci, kdy se např. při bombardování záměrně zabije více civilistů než vojáků. Mezi nejznámější a nejtragičtější příklady můžeme zařadit německé nálety na Londýn a další britská města, svržení atomových bomb na japonská města Hirošima a Nagasaki, spojenecké nálety na Drážďany na konci 2. světové války. Totální války se od terorismu zásadně odlišují ve dvou hlavních směrech. „Totální války“ volí k naplnění svých cílů vojenské prostředky a vojenská vítězství. Jedná se o přímé, somativní, které má s terorismem jeden společný znak. V obou případech jde o rozsáhlé zabíjení bezbranného civilního obyvatelstva, ale totální války se odlišují v tom, že cílem je zlomit vůli

---

¹⁷ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 149

¹⁸ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 149

bombardovaného národa k odporu již při zahájení války nebo dosáhnout co nejrychlejšího ukončení války. Bombardování je tedy přímou strategií a nosným prvkem „totální války“, což se potvrdilo v případě obou japonských měst a německých Drážďan, kdy nálety zlomily vůli k odporu a urychlily kapitulaci. Cílem bombardování nebylo šířit strach, ale dosáhnout ukončení války bez dalších krvavých a zdlouhavých bojů.¹⁹

---

¹⁹ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 148-151

3 Charakteristika islamistického terorismu a jeho projevy

3.1 Základní charakteristika terorismu

3.1.1 Rozdíl mezi terorismem a klasickou válkou

V 70. letech 20. století byl terorismus označen za novou formu války, ale s odlišným složením hlavních aktérů. V klasické válce jsou hlavními aktéry státy nebo koalice, jejich armády a také jejich obyvatelstvo. Aktivním subjektem je především stát, který přijímá zásadní rozhodnutí. Úkoly obranného charakteru plní ozbrojené síly. Obyvatelstvo nese ekonomickou zátěž války. V případě teroristického útoku je stát v roli napadeného a vydíraného objektu. Teroristé manipulují s veřejným míněním obyvatelstva a vyvolávají reakce odpovídající cílům, zájmům a představám třetího aktéra, kterým jsou právě teroristé. V okamžiku útoku se teroristé stávají jediným aktivním subjektem. Cílem teroristů je přilákat na sebe pozornost, šířit strach, destabilizovat stát, jeho věrohodnost a autoritu, nebo snaha o změnu ve vnitřní politice státu nebo v zahraniční politice. Nejčastěji se odvolávají na zájmy určitých vrstev obyvatelstva nebo na národnostní menšiny.²⁰

Válku je možné definovat jako „násilný masový konflikt“, na kterém se podílí dvě nebo více ozbrojených sil, a přitom:

- Ozbrojené síly vlády tvoří alespoň jednu stranu
- Na obou stranách je alespoň centrálně řízená organizace těch, co vedou boje a válku, i když je omezena na strategicko-taktické případy nebo na organizovanou obranu
- Ozbrojené operace mají určitou kontinuitu – obě mají určitou strategii

Část expertů vyhrazuje pojem válka pouze pro ozbrojený konflikt určité síly a jako měřítko této síly někdy používá počet mrtvých obětí.

---

²⁰ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 143-144

Ozbrojené konflikty se dělí do tří skupin:

1. Menší ozbrojené konflikty = počet obětí je 25-100
2. Střední ozbrojené konflikty = počet obětí nejméně 1000 a musí být méně než 1000 obětí v každém roce konfliktu
3. Válka = počet mrtvých obětí je v každém roce více než 1000²¹

3.1.2 Rozdíl mezi guerilou a terorismem

Teroristické útoky se odlišují nejen od klasické války, ale i od gerilových uskupení, která jsou definována jako jednotky pro úderné akce, zavražďování, sabotáže nebo likvidaci důležitých cílů. Gerilové jednotky se od teroristů liší tím, že žijí mimo společnost, nejčastěji v těžko dostupných místech, jako jsou hory a husté lesy. Dále se liší tím, že většinou mají uniformy a jsou organizováni do jednotek podle vojenského vzoru. Gerilová hnutí na rozdíl od teroristů útočí především na ozbrojené síly, a ne na civilní cíle. Teroristé naopak žijí volně ve společnosti a útočí na civilní obyvatelstvo.²²

Guerilla a partyzánská válka je v podstatě označení strategie boje, s níž je spojen i specifický typ bojovníků, může se objevit jak v mezinárodní, tak hlavně v dekolnizační a občanské válce. Pojem guerilla pochází ze španělštiny a v překladu to znamená „malá válka“. Tento pojem se začal používat na počátku 19. století v souvislosti se španělským odbojem proti Napoleonovi.

Guerilla má tři základní formy:

1. Guerilla jako strategie boje za frontovou linií – podporuje hlavního bojového nepřítele
2. Guerilla jako hlavní strategie boje – jejím cílem je velkým množstvím malých střetů vyčerpat a porazit nepřítele

---

²¹ MAREŠ, M. *Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. Obrana a strategie. 2004. ISSN 1802-7199. s. 22

²² EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 144

3. Guerilla jako etapa války – po ní dochází k přeměně guerillových bojovníků na armádu²³

3.1.3 Hlavní znaky taktiky teroristických organizací

Teroristické organizace útočí bez předchozího vyhlášení války, jejich přípravy na útok probíhají velmi skrytě. Je velmi těžké, někdy i nemožné tyto přípravy postřehnout nebo překazit. Teroristické útoky bývají ve většině případů nečekané. Zasažené státy jsou šokovány, někdy i tak moc, že teroristé mohou usilovat o zlomení jejich vůle k odporu.

A) Nepřímá strategie

Největší rozdíly mezi klasickou válkou a terorismem jsou ve způsobu vedení ozbrojeného boje. Pro klasické války jsou typické přímé, čelní souboje státu proti státu nebo koalice proti koalici, které se odehrávají na jedné nebo více frontách. I v těchto soubojích jde o dosažení výhody plynoucí z překvapení, ale i přesto se ví, kdo je nepřítel, jaké zbraně může použít, kde může zaútočit a jaké jsou jeho cíle. Válka je tedy definována jako „přímé, somativní násilí mezi státními činiteli.“

Teroristické skupiny na rozdíl od klasické války uplatňují nepřímou strategii, vyhýbají se přímému, čelnímu souboji, napadají nečekaně a zákeřně. Dlouho se schovávají a udeří vždy tehdy, kdy se to nejméně očekává. Zasahují společnost v těch nejzranitelnějších a nejcitlivějších místech. Díky tomu, zcela obcházejí nejsilnější prvky obrany své oběti. Během teroristického útoku jsou mimo hru i ty nejnákladnější systémy, jako jsou např. letadlové lodě, tanky, mezikontinentální rakety, velitelské a štábní systémy. Teroristé dosahují velkých ničivých účinků s ohromnými psychologickými dopady, přestože mají velmi nízké početní stavy a relativně nízké náklady.²⁴

---

²³ MAREŠ, M. *Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. Obrana a strategie. 2004. ISSN 1802-7199. s. 23

²⁴ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 145

B) Násilí a strach

Teroristé uplatňují násilí formou úderů bez vyhlášení, útočí ze stínu, a především na civilní cíle. Násilí slouží především k oslabování nebo do konce k rozbíjení států. Hlavními nástroji teroristů jsou únosy letadel, atentáty, vraždy, vydírání a braní rukojmí.

Šíření strachu je jedním z dalších charakteristických prvků taktiky terorismu. V atmosféře strachu lze předkládat požadavky a vynucovat si jejich splnění. Bývalý prezident USA Bill Clinton to vyjádřil velmi výstižně, když napsal, že „teroristé nás chtějí zastrašovat, chtějí dosáhnout toho, abychom měli strach se ráno probudit, abychom měli strach z budoucnosti, abychom měli strach ze sebe navzájem.“

Teroristé velmi promyšleně využívají nástrojů psychologické války, aby pocity, nálady a stanoviska veřejného mínění ovlivňovali ve svůj prospěch. Teroristé se zaměřují především na vydírání státních činitelů a na zneužívání obyvatelstva jako rukojmí. Svě oběti nechávají v nejistotě, aby nevěděly, odkud útok přišel a aby procházely těžkým rozhodováním, jak zareagovat.²⁵

C) Komunikační rozměr terorismu

Komunikace s veřejností patří také k základní charakteristice terorismu. V rámci komunikace vždy platí jedno základní pravidlo: „žádná ze škod, kterou teroristé záměrně způsobí, není samoúčelná, každá z nich je jasným poselstvím.“ Posláním je ovlivnit rozhodování toho, kdo má být vystaven strachu a pak být pod jeho vlivem tlačěn k tomu, aby něco neudělal, nebo naopak udělal. Teroristé si tak mohou vynutit např. aby vlády zemí Západu přestaly podporovat Izrael v jeho represivní politice vůči Palestincům, nebo aby přestaly podporovat zdiskreditované režimy v zemích islámského světa.

---

²⁵ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 146

Terorismus má v bezpečnostních vztazích čtyři hlavní složky:

- Transmitter = odesílatel poselství, kterým je vždy terorista nebo teroristická organizace
- Target = terč úderů, jímž jsou zranění a mrtví lidé, kteří byli v nesprávnou chvíli na nesprávném místě
- Message = poselství, které je určeno nejvyšším politickým činitelům, kteří rozhodují o politice napadených států
- Feed-back = reakce zastrašovaného, která je výsledkem politického vyhodnocování po zasažení teroristickým útokem

Základní zásada, která platí ve vztazích mezi těmito čtyřmi složkami je: „ten, komu je poselství adresováno, tedy vydíraný a zastrašovaný subjekt, nemůže nikdy být obětí teroristického útoku.“ Na člověka, který se musí rozhodnout, jak se má po teroristickém útoku zachovat, je vždy tlačeno pomocí oběti, která je nástrojem nátlaku.²⁶

3.2 Islám

3.2.1 Islám a islamismus

Slovo Islám znamená odevzdanost, poslušnost a mír a jeho zakladatelem je prorok Mohamed. Islám má pět hlavních zásad, které by měl každý muslim dodržovat:

1. Vyznání víry – vyznávat, že není žádného božstva kromě Boha a že Jeho poslem je Mohamed. Muslimové si mají brát příklad z Mohamedova příkladného života a následovat ho
2. Modlitby – muslimové se musejí modlit pětkrát denně

---

²⁶ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s.147

3. Půst v měsíci ramadánu – v době ramadánu se muslimové od rána do večera zdržují jídla, pití, pohlavního styku a také špatných úmyslů a tužeb. Půst je má naučit lásce a zbožnosti
4. Zakát – všichni muslimové mají náboženskou povinnost každý rok zaplatit 2,5 % ze svých čistých ročních příjmů a tuto částku věnovat chudším vrstvám společnosti
5. Pouť do Mekky – tato pouť se má vykonat jednou za život, pokud jim to dovolí fyzický stav a finanční situace²⁷

Chalífát je státoprávní výraz náboženské ideologie, který vychází z islámu a vydržel až do 20.století. Pak ho turečtí sekularisté (sekularismus = postoj, který spočívá v tom, že státní moc nemá být závislá na náboženství) zrušili. Islám byl na cestě k modernizaci, ale muslimové v Egyptě vytvořili moderní ideologii politického islámu na starých základech. Islamismus začal přesvědčovat muslimy, že se islám znovu může stát náboženstvím vítězů.

Islamismus je ideologie, která má za cíl obnovit slávu islámu. Chce návrat ke kořenům, k naději na likvidaci nepřátel islámu a k víře v poslání muslimů jako konečných vítězů. Nebezpečí islamismu spočívá v tom, že vytváří politickou iluzi s těžkými dopady ne jenom pro islám, ale i pro celý svět.²⁸

Islamismus bývá často prezentován jako:

- 1) Forma výraznějšího prolínání islámu a politiky (politický islám)
- 2) Forma islámského náboženského fundamentalismu (ultrakonzervativní pojetí islámu)
- 3) Šíření islámu teroristickými metodami
- 4) Někdy je považován za novou politickou ideologii (jako je například komunismus, liberalismus atd.)

Islamismus lze rozdělit na:

- a) Umírnění islamismus – usiluje o mírumilovné prolínání islámu s realitou dnešní doby, patří sem například turecká vládní strana AKP (Adelet ve Kalkinma

---

²⁷ Islám web. *Islám a muslimové [online]*. [cit. 2019-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.islamweb.cz/cojestislam/03.htm>>.

²⁸ MÜLLER, Z. *Islám a islamismus: dilema náboženství a politiky*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1818-2. s. 9-12

Partisi = Strana spravedlnosti a rozvoje) a evropský islámský intelektuál Tárík Ramadán

- b) Radikální islamismus – lze ho chápat různě, například jako puritánské nebo ultrakonzervativní skupiny, které nemají politický charakter. Nebo jako radikální islamisty, kteří mají za cíl přeměnit muslimskou společnost na islámskou teokracii²⁹

Islám má dvě odlišné podoby. Z jedné strany je islám náboženský ideál lidského směřování k dobru. Z druhé strany je to politická iluze vlády božího zákona. Obě podoby v islámu málokdy splývají. Ani samotní muslimové nevědí, co s tím. Část muslimů věří, že konfrontace islámu a muslimů se Západem je nutná a nezbytná. Druhá část muslimů naopak doufá, že smířlivost Západu jednoho dne přinese nějaký kompromis.³⁰

3.2.2 Kořeny fundamentalistického terorismu

Obě větve islámu, sunitská a šiitská, ve 20. století iniciovaly fundamentalistické hnutí, jehož cílem bylo obnovení muslimské politické a kulturní samostatnosti v arabských státech v Africe a na Blízkém východě. Nejvyšším cílem hnutí bylo, aby se základním zákonem v zemi stala šaría (náboženský zákon, odvozený z Koránu). Od konce 80. let byl k dosažení cílů fundamentalistů stále častěji používán terorismus.

Na konci 20. století nenáboženské politické strany nedokázaly zajistit muslimům dominantní postavení ani v zemích Blízkého východu, a proto se lidé začali obracet k fundamentalistickému islámu. Nejvýraznějším symbolem selhání politiků byla přetrvávající existence Izraele.

Filozofie fundamentalistů zní: „muslimové byli pokořeni, protože dovolili cizím ideologiím, jako je kapitalismus nebo marxismus, zaujmout místo tradičních muslimských kulturních hodnot, filozofie a způsobu života, ze kterých kdysi vzešla

---

²⁹ ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0. s. 88-89

³⁰ MÜLLER, Z. *Islám a islamismus: dilema náboženství a politiky*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1818-2. s. 9-12

významná lidská společenství. Islám dokáže rozvinout svoji vlastní moderní civilizaci jen tehdy, když odmítne západní zákony a zvyky a vrátí společnost zcela k šaría.“ Všichni fundamentalisté hlásají: „islám je řešením“ ekonomické, morální a společenské krize současnosti.

Fundamentalismus není jen terorismus. Fundamentalisté rozvíjejí muslimské společenství tím, že staví nemocnice, domovy pro sirotky, školy a další instituce sociálních služeb.

V 80. letech se staly tři události, které způsobily radikalizaci názorů muslimů a usnadnily nástup terorismu. Revoluce, která proběhla v letech 1978 - 1979 přinesla vyhlášení státu muslimských šíitů pod vedením ajatolláha Chomejního. Revoluce způsobila po celém Blízkém východě vlnu šíitského násilí. Významnou pomoc teroristům poskytl Írán. Íránská revoluce způsobila také mnoho potíží západním zemím. Některé události přinesly šíitské revoluci uznání mezi muslimy různých přesvědčení (například násilné zadržování pracovníků americké ambasády v Teheránu jako rukojmích, které donutilo Američany jednat o jejich propuštění).

Druhá událost se stala v Libanonu, kde probíhala válka, v níž šíitští teroristé, kteří byli inspirováni íránskou revolucí, především bojovníci Hizballáhu, dosáhli v boji proti izraelským a západním silám velkých úspěchů.

Třetí událost proběhla v Afghánistánu, zde také probíhala válka, ve které byl sovětský režim poražen mudžáhidy (islámští bojovníci z celého muslimského světa, bojující proti západní civilizaci). Po úspěchu mudžáhidů v Afghánistánu militantní muslimové vytvořili jádro zkušených a oddaných bojovníků celého Blízkého východu.

Povinností každého muslima je podřízení (arabsky: islám) vůli Boží (Alláh) cestou vnitřního zápasu (džihád) s hříchem. Tato zásada se nijak zvlášť neliší od principů jiných náboženství. Islám, ale neuznává společenské rozdělení věcí na soukromé a veřejné, ani neprošel reformou vedoucí k ústavnímu nebo zákonnému oddělení náboženství od státu. Muslimové jsou vedeni k tomu, aby chování širého světa uváděli do souladu s náboženským učením a morálními poučkami svatého Koránu (slova Božího, diktovaného proroku Mohamedovi) a sunny (učení a činy Mohameda). Dnešní fundamentalisté se řídí výkladem džihádu, který vznikl ve středověku. Středověký právník rozdělil svět do dvou sfér, *dar al-Islam* (kde platil zákon) a *dar al-harb* (ostatní země). Džihád je v podstatě válkou proti nemuslimským zemím.

Sunitští fundamentalisté tímto výkladem ospravedlňují své teroristické kampaně v Evropě, Spojených státech a v Izraeli.

Sajíd Kutb byl literární kritik a člen egyptského Muslimského bratrstva. Kutb byl obviněn z buřičství a následně režimem prezidenta Násira uvězněn. O tom, jak zapůsobit na muslimské souvěrce se radil se školou právní vědy v Hanbali. Kutb ve svém pojednání „Milníky“ tvrdil, že arabský svět upadl do stavu *jahilija*, neboli do tzv. předislámské nevědomosti, pro kterou je charakteristická přítomnost falešných muslimů rozvracející víru zevnitř. Kutb tvrdil, že jedním z nich byl i prezident Násir, a proto byl hoden smrti. Kutbův spis ospravedlňoval chování generace sunitských muslimských radikálů, kteří věřili, že jejich posláním je odtrnout se od společnosti a vést teroristické útoky proti nepravověrným muslimům a jejich západním příznivcům. Jedním z žáků Kutbovy ideologie byl Šejk Omar Abdel Rahmán, slepý muslimský kazatel, který byl uznán vinným ze spoluúčasti na pumovém atentátu proti budově Světového obchodního střediska (World Trade Center) v roce 1993.

Poslední a asi nejsilnější teologické ospravedlnění fundamentalistického terorismu pochází od šíitských teoretiků, hlavně od ájatolláha Chomejního. V šíitském vysvětlení práva použití násilí muslimy se tvrdí, že islám čelí apokalyptické krizi, která ohrožuje existenci muslimského společenství. Proto mají šíitští věřící povinnost nosit zbraně pro svoji sebeobranu. Šíité věřili, že Chomejní je tím vůdcem, který konečně zvrátí chod dějin a dovede pravověrné muslimy k rozhodujícímu vítězství. Pravděpodobně nejneobvyklejším argumentem pro ospravedlnění fundamentalistického terorismu je tvrzení, že apokalyptická krize opravňuje k dočasnému pozastavení platnosti běžných islámských zákonů. Chomejní se v posledním roce svého života se rozhodl pozastavit šariu a podřídil ji svým vlastním politickým rozhodnutím, aby spasil islám.

Fundamentalisté označují zástupce Spojených států jako „Velkého Satana“ a věří, že je nutné použít nelidské násilí k vymýcení „d'ábelského“ sevření západní civilizace a jejích „neduhů“. K tomu jim bude sloužit „nová třída válečníků“, jejímž hlavním smyslem existence bude krutost a posedlost zabíjením. Noví válečníci jsou chladnokrevně uvažující a poměrně vzdělaní lidé. Neusilují o zničení soupeřovy ozbrojené síly, ale snaží se zlomit jeho vůli k odporu.³¹

---

³¹ *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4. s. 360-362

3.2.3 Džihád

Slovo džihád je arabský výraz, který se vztahuje k islámskému náboženství a znamená vynaložit maximální úsilí při boji s něčím, co se neschvaluje. Pojem džihád se opět začal používat po teroristických útocích 11. září 2001. Západní sdělovací prostředky překládají džihád jako „svatou válku“.

Už v samých začátcích islámu byla znát velká rozvolněnost v pojetí džihádu. Ve druhém století islámského letopočtu se pojetí džihádu už stalo závažným ideologickým a právním problémem. Z toho důvodu musely klasická islámská exegetika a právní vědy sjednotit výklady o džihádu a vymezit mu jednoznačné místo v islámském systému.

Džihád je v podstatě synonymum pro islámský způsob života, pro vzorové chování podle proroka Muhammada. Toto chování v sobě zahrnuje boj nebo válku se zbraní v ruce za územní šíření islámu, cestu ke spáse nebo očištění duše a přesvědčování nevěřících o Boží zvěsti.

Právní znalci rozlišují čtyři roviny, jak se může věřící účastnit džihádu:

- 1) Džihád srdcem = al-džihád bi'l-kalb – neustále se zdokonalovat v osobní zbožnosti, bojovat s pokušením a hříchy
- 2) Džihád jazykem = al-džihád bi'l-lisán – podporování a šíření Pravdy misijní činností a poukazování na špatnosti
- 3) Džihád rukou = al-džihád bi'l-jad – charitativní a obecně záslužná činnost
- 4) Džihád mečem = al-džihád bi's-sajf – násilné prosazování islámu ³²

V současném islámském světě je džihád stále jedním z nejaktuálnějších nábožensko-ideologických témat. Je to stále mnohoznačný pojem, se kterým pracují soudobí mistři islámské exegetiky a příležitostně i skoro všechny ideologické proudy. Džihád také působí ve zcela protichůdných politických táborech. První tábor bere džihád jako symbol sociální revoluce, která má za cíl svrhnout dosavadní mocenské

---

³² MENDEL, M. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. Vyd. 2., rozš. V Brně: Atlantis, 2010. ISBN 978-80-7108-316-0. s.25-26

struktury a nastolit „islámský řád“ nebo „Boží vládu“. Naopak druhý tábor obhajuje zachování stávajícího státoprávního modelu země.³³

3.2.4 Islámský stát

1. Vznik islámského státu

15. října 2006 Islámský stát poprvé oznámil svůj vznik, ale v té době ještě neměl žádnou vlajku ani fotografii. Al-Fadžr poprvé zveřejnil fotografii Islámského státu v lednu následujícího roku. Autoři vlajky pro Islámský stát rozhodli, že vlajka bude černá, protože většina písemných zpráv o Prorokovi jmenuje tuto barvu. Hlavní důvod, proč chtěl mít Islámský stát svoji vlastní vlajku byl ten, že chtěl mít symbol, pomocí jehož by získával masy pro svou věc. V této věci Islámský stát citoval osmanského státního úředníka a historika z 19. století, který se jmenoval Ahmad Cevdet Paša: *„Tajemství vytvoření vlajky spočívá v tom, že shromažďuje lid kolem jedné standardy s cílem jej sjednotit, jinými slovy taková vlajka se stává důkazem spojení jejich slov a také jednoty jejich srdcí a oni vystupují jako jeden člověk, přičemž to, co je pojí dohromady, je silnější než pokrevní pouto mezi příbuznými.“*³⁴

Za otce zakladatele Islámského státu je považován Abú Mus'Abá Az-Zarqáwího. Zarqáwí byl Jordánec, který do Afghánistánu přišel v roce 1999. Přišel do města Kandahár, kde se chtěl sejít s lidmi z al-Káidy. Jeho cílem bylo vyvolat revoluci v oblasti od východního Středomoří až po Irák, oblast tzv. úrodného půlměsíce. Zarqáwí už Afghánistánu jednou byl, účastnil se zde bojů, ale po porážce sovětských vojsk v roce 1989 se vrátil zpět do Jordánska. V Jordánsku ho považovali za teroristu, a proto Zarqáwí strávil nějaký čas ve vězení. Poté co ho propustili z vězení se vrátil zpátky do Afghánistánu, aby zde získal dobrovolníky a peníze pro svou věc.³⁵

Zarqáwí začal spojovat odporové násilí a masová média. Velmi se mu líbilo, jaké pozornosti se mu dostalo ze Západu, když stíhal hlavy a video pouštěl na internetu.

---

³³ MENDEL, M. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. Vyd. 2., rozš. V Brně: Atlantis, 2010. ISBN 978-80-7108-316-0. s. 208

³⁴ MCCANTS, W. Faizi. *Islámský stát - apokalypsa: jeho historie, strategie a vize zániku světa*. Přeložil Lubomír SEDLÁK. V Brně: CPress, 2016. ISBN 978-80-264-1233-5. s. 35-36

³⁵ MCCANTS, W. Faizi. *Islámský stát - apokalypsa: jeho historie, strategie a vize zániku světa*. Přeložil Lubomír SEDLÁK. V Brně: CPress, 2016. ISBN 978-80-264-1233-5. s. 21

V roce 2004 setnul hlavu Nicholasovi Bergovi, což byl americký kontrahent. Video, na kterém je vidět jeho poprava obletělo celý svět. Na videu je vidět, jak Berg klečí na kolenou a má sobě oranžovou a následně je vidět celá poprava.³⁶

Zarqáwího se držela textu, který byl na internetu zveřejněn v roce 2004. Text se nazýval Management zabíjení (Idárat at-Tawahhuš). Byla to terénní příručka a manifest pro zřízení chalífátu. Autorem byl Abú Bakr Nádží, který vymyslel plán, jak oslabit nepřátelské země. Šlo o to vtáhnout Spojené státy do války na Blízkém východě. Nádží si myslel, že když začnou umírat američtí vojáci v bojích s mudžáhidy, zmizí „mediální svatozář“ jejich údajné neporazitelnosti.³⁷

Poté co Zárkáví zemřel, jeho nástupcem byl jmenován Egyptan Abú Ajjúb al-Masrí. Často používal krycí jméno Abú Hamza al-Muhádžir. Al-Masrí měl jiné cíle než Zárkáví. Zarkáví měl roli obhájce sunnitů proti šíitům. Ale Al-Masrí viděl Irák, jako jediné místo, odkud by se dali organizovat boje proti „západní ideologii na celém světě“.³⁸

2. Islámský stát od roku 2014

V polovině června roku 2014 se bojovníci Islámského státu vydali na pochod přes Irák a dobyli Mosul, hlavní město provincie Ninive. Islámský stát dobyl část Blízkého východu, rozloha dobytého území odpovídala rozloze Velké Británie. Tisícovka mužů z Islámského státu dobyla město ve středním Iráku, které chránilo až třicet tisíc policistů a vojáků. Všichni tito vojáci a policisté podstoupili výcvik u Američanů a po napadení Islámským státem všichni zmizeli a přenechali Islámskému státu americké tanky Abrams a terénní vozy Humvee, které měli hodnotu desítek milionů dolarů.

---

³⁶ WEISS, Michael a Hassan HASSAN. *Islámský stát: uvnitř armády teroru*. Přeložil Jiří BERKA. Brno: CPRESS, 2015. ISBN 978-80-264-0883-3. s.44-45

³⁷ WEISS, Michael a Hassan HASSAN. *Islámský stát: uvnitř armády teroru*. Přeložil Jiří BERKA. Brno: CPRESS, 2015. ISBN 978-80-264-0883-3. s.55

³⁸ WEISS, Michael a Hassan HASSAN. *Islámský stát: uvnitř armády teroru*. Přeložil Jiří BERKA. Brno: CPRESS, 2015. ISBN 978-80-264-0883-3. s.76-77

Prezident Barack Obama měl pět měsíců před napadením Mosulu rozhovor s Davidem Remnickem z listu New Yorker, ve kterém podcenil Islámský stát a nazval jeho příslušníky za teroristické začátečníky.³⁹

Poté co, byl dobyt Mosul, začalo docházet k masovým popravám, přibíjení lidí na kříž a k zotročování žen, přičemž tohle všechno bylo možné vidět na Twitteru a v kabelových televizích, takto to pokračuje dodnes.

Na území, které bylo dobyto Islámským státem, byly vyvěšeny černé vlajky. Černou barvou byly natřeny i vládní budovy a nejvyšší představitelé Islámského státu vyhlásili vytvoření chalífátu (boží království na Zemi). Nově vzniklý útvar byl velmi rozpínavý, bylo v něm hodně zbraní a také peněz, které pravděpodobně dosahovaly miliardových částek. V čele stál irácký náboženský učenec a samozvaný chalífa Ibráhím al-Bagdádí. Ibráhím se chopil zbraně poté, co v roce 2003 do Iráku vpadly Spojené státy. Nyní mu radila spousta představitelů místních vlád a guvernérů. Jeho říše se rozkládala od Mosulu až k předměstím syrského Aleppa. Velkou hrozbou bylo, že Islámský stát, kde měl Ibráhím desítky tisíc stoupenců a dalších tisíc jich měl na Středním východě a Evropě, připraví o moc spojence USA, způsobí revoluce v jiných zemích, vyvolá destabilizaci světových trhů se zdroji energie a zaútočí na Evropu i Spojené státy.⁴⁰

V Islámském státě platí od prosince roku 2014 středověké koránské právo šaría, které zakazuje křesťanům bohoslužbu na veřejnosti, propagaci křesťanství muslimům, bránění souvěrcům v konverzi k islámu, opravu nebo stavbu kostelů, vyzvánění zvonů, kritiku islámu nebo muslimů, pomoc nepřátelům Islámského státu. Pokud křesťan něco z tohoto poruší, čeká ho trest, což může být například ukamenování, ukřižování nebo veřejné uříznutí hlavy. Za homosexualitu, ženskou nevěru a smilství včetně znásilnění je trest smrti. Tresty smrti se dávají také zajatým „nepřátelům“ státu, například američtí novináři, japonští byznysmeni nebo vojáci arabských zemí.

Díky tomu, že Islámský stát obsadil ropná pole, která patřila Iráku a získal americké výzbroje, se stal nejbohatší a nejlépe vyzbrojenou teroristickou organizací

---

³⁹ WEISS, Michael a Hassan HASSAN. *Islámský stát: uvnitř armády teroru*. Přeložil Jiří BERKA. Brno: CPress, 2015. ISBN 978-80-264-0883-3. s.12

⁴⁰ MCCANTS, W. Faizi. *Islámský stát - apokalypsa: jeho historie, strategie a vize zániku světa*. Přeložil Lubomír SEDLÁK. V Brně: CPress, 2016. ISBN 978-80-264-1233-5. s. 15-16

na světě. Příjmy Islámského státu dosahují několika milionů dolarů denně. Tyto příjmy získává z naloupených historických artefaktů, z ropy prodávané přes Turecko na černém trhu pod oficiální cenou, z výkupného za rukojmí a z finančních darů Kataru, Saúdské Arábie a Kuvajtu. Islámský stát má vojenský personál, který se odhaduje až na 100 000. Čtvrtina z nich pochází z 90 zemí, například z Británie, USA, Kanady, z většiny západoevropských zemí a z téměř všech islámských států. Jsou zde i ruští Čečenci a Ujgurové z Číny. Odhaduje se, že jen Británie a Francie dodaly Islámskému státu každá 1500 svých občanů.

K Islámskému státu se přihlásily desítky džihádistických organizací z celého světa, od skupin afghánských, čečenských a filipínských po nigerijský Boko Haram. Odhaduje se, že jich je celkem stotisíc. Spousta západních státníků nad Islámským státem mávla rukou, jako nad perverzím islámského učení, která nemá s pravým islámem nic společného.

Poté co bylo v srpnu roku 2014 vyhnáno 30 000 křesťanů z provincie Ninive, varoval Mosulský chaldejsko-katolický arcibiskup Amel Shimoun Nona: *„Naše dnešní utrpení je předehtou toho, čím vy, Evropané a západní křesťané, budete trpět v blízké budoucnosti. Prosím chápejte nás. Vaše liberální a demokratické principy jsou zde k ničemu. Musíte znovu vnímat naši realitu na Středním východě, protože do svých zemí zvete stále rostoucí počty muslimů. I vy jste v nebezpečí. Musíte přijmout silná a statečná rozhodnutí, i kdyby to protičečilo vašim principům. Vy si myslíte, že všichni lidé jsou si rovni. Vaše hodnoty nejsou jejich hodnoty. Jestliže to zavčas nepochopíte, stanete se obětí nepřítelů, kterého jste si pozvali domů.“*⁴¹

To, že měl arcibiskup pravdu, potvrdil mluvčí Islámského státu, šejk Abu Malik Anas al-Nashwan: *„Informujeme křesťany všude, že Islámský stát se bude šířit, se svolením Alláhovým. A dostihne vás, i kdybyste byli v opevněných baštách. Takže kdokoli přistoupí na islám, bude mít bezpečí, a kdokoli odmítne, neuvidí od nás nic jiného než ostrí meče. Muži budou pozabijeni, jejich děti zotročeny a jejich majetek ukořistěn. Toto je soud Alláhův a jeho Posla.“*⁴²

Jeden z největších problémů dnešní doby představuje občanská válka v Sýrii a konflikt s Islámským státem, i přestože jde do určité míry o regionální záležitost.

---

⁴¹ KURAS, B. *Poslední naděje civilizace*. Praha: Eminent, 2016. ISBN 978-80-7281-505-0. s.148

⁴² KURAS, B. *Poslední naděje civilizace*. Praha: Eminent, 2016. ISBN 978-80-7281-505-0. s. 146-148

Problém, který brání ve vyřešení celé situace je ten, že se do konfliktu zapojují významné země jako je Turecko, Saudská Arábie, Írán a také světové mocnosti jako USA, evropské země a Rusko. Všechny tyto země mají protichůdné zájmy, které se snaží hájit, a to omezuje vyhlídky na rychlé vyřešení konfliktu. Spojené státy stále neví, jakou pozici zaujmout v Sýrii, zda mají podpořit Bašára Asada v boji proti Islámskému státu, nebo jestli se mají více vojensky angažovat, anebo se mají nadále opírat o tureckého spojence. Spojené státy také řeší, jak v oblasti zamezit šíření islámského radikalismu. Evropským státům momentálně hrozí nebezpečí z radikalizace vlastních obyvatel a jejich návratu se syrského bojiště.⁴³

---

⁴³ KRAUS, J. Vojenské rozhledny. *Islámský stát: aktéři konfliktu, jejich participace, motivy a cíle [online]*. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z WWW: < <http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/islamsky-stat-akteri-konfliktu-jejich-participace-motivy-a-cile/>>.

4 Přístup USA v boji proti globálnímu terorismu

4.1 Terorismus v USA do roku 2001

Spojené státy americké se do počátku 90. let 20. století střetávaly především s domácími nebo rasově orientovanými útoky, kterých se dopouštěly zpátečnické vrstvy bílé většiny proti afroamerické menšině na zemědělském jihu.⁴⁴

4.1.1 Atentát na World Trade Center

Dne 26. 2. 1993 došlo v podzemních garážích jednoho z mrakodrapů World Trade Center, v obchodní čtvrti v New Yorku, k výbuchu nákladního automobilu, který měl v sobě půl tuny trhavin. Po výbuchu vznikl obrovský kráter, díra ve stropu a výbuch také poškodil dráhu metra. Během atentátu bylo zraněno více než tisíc lidí a šest jich zahynulo. Štěstí bylo, že nedošlo k narušení konstrukce budovy, která měla 110 pater, jinak by byly mnohem větší ztráty na životech.

Orgány Spojených států se domnívaly, že atentát byl součástí širšího islámského spiknutí, které bylo namířeno proti americké vládě a mělo k tomu, aby se narušily přátelské vztahy USA s Egyptem a Izraelem. Podle další teorie byl Iráčan Ramzi Júsuf agentem irácké rozvědky, což se nepodvedlo prokázat. V obchodní čtvrti v New Yorku byla zavedena bezpečnostní opatření, která ale nepočítala s novými způsoby terorismu. Proto byly 11. 9. 2001 Spojené státy v šoku, když zaznamenaly nový útok na obchodní centrum.⁴⁵

---

⁴⁴ *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4. s. 467

⁴⁵ *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4. s. 471-472

4.1.2 Atentát v Oklahoma city

Dne 19. 4. 1995 došlo v Oklahoma city na parkovišti před federální budovou k výbuchu pronajaté dodávky s výbušným nákladem. Výbuch zničil budovu a strhl několik poschodí. Výbuch zranil 500 lidí a 169 jich zahynulo. Oběťmi byly hlavně děti ze školky, která se nacházela ve druhém patře.

Z atentátu byl obviněn Timothy McVeigh, který udržoval kontakt s Michiganskou milicí. Michiganská milice je organizace, která navázala kontakt s dalšími milicemi po celých Spojených státech a také se skupinami, které můžeme zařadit do kategorie radikálních pravicových sdružení.⁴⁶

4.2 Bezpečnostní a strategická kultura USA

Spojené státy se po skončení studené války staly obětí několika teroristických útoků a jako odpověď na ně vyhlásily tzv. celosvětovou válku proti terorismu (zkratka GWO = Global war on terrorism). Během této války dvakrát vojensky intervenovaly na Blízkém východě, aby svrhly diktátorské režimy. Poprvé v roce 2001 v Afghánistánu, kde byl tálibánský režim. A v roce 2003 v Iráku proti nepotickému režimu Saddáma Husajna. Spojené státy mají dodnes v Iráku i Afghánistánu své vojenské jednotky.⁴⁷

4.2.1 Historické faktory strategické a bezpečnostní kultury USA

Bezpečnostní kultura USA má již od skončení 2. světové války několik základních rysů, mezi které patří především dlouhodobý odklon od izolacionismu, odhodlání mít nejsilnější armádu světa a ovlivňování bezpečnostního prostředí

---

⁴⁶ *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4. s. 473

⁴⁷ EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1956-9. s. 61

v celosvětovém měřítku. Výsledkem těchto přístupů je fakt, že dlouhodobě nejvyšší vojenské výdaje na světě mají právě Spojené státy.

Spojené státy jsou již od konce 2. světové války politicky nejvlivnějším a ekonomicky nejsilnějším státem na celém světě. To je důvod, proč má jejich strategická kultura nejvýraznější mezinárodní rozměr, ve všech zemích světa je předmětem důkladného studia a nejvíce ze všech ovlivňuje strategické myšlení. USA kladou velký důraz na stálou modernizaci armády, na schopnost vést několik válek současně na několika místech a na dodržování „zásad strategie bohatého“. Tyto zásady spočívají ve využívání technologické převahy, v odhodlanosti a soustředění nejvyšší možné ničivé síly k úplnému zničení nepřítele v případě války.

Strategická a bezpečnostní kultura USA se dlouho utvářela pod vlivem dvou okruhů – faktorů, pod historickým a politickým. Historické faktory jsou skutečnosti, kterým se přizpůsobovali všichni američtí prezidenti a jejich administrativy. Přínosy a vlivy jednotlivých prezidentů a jejich administrativ se odrážejí v politických faktorech.

Historická fakta:

1. Dlouhodobá strategická výhoda odlehlosti a nezranitelnosti – ta pomohla USA v tom, že byly ušetřeny válek na svém území od skončení občanské války. A to i přesto, že američtí vojáci bojovali v první i ve druhé světové válce. USA vedly během studené války dvě dlouhé a velké války, které také probíhaly mimo území Spojených států. Spojené státy se staly během studené války světovou velmocí a měly velký vliv na politický vývoj v celém světě.
2. Profesionální charakter americké armády – tento charakter mají již od konce 2. světové války s výjimkou vietnamské války. Američtí vojáci i společnost berou vojenské nasazení v zahraničí jako profesionální záležitost, o kterém strategicky rozhodnou americké administrativy. Z toho důvodu USA mnohem méně váhají při nasazování ozbrojených sil v zahraničí oproti Evropě.
3. Jediná supervelmoc globalizovaného světa – náhlý konec studené války způsobil, že se Spojené státy staly jedinou supervelmocí globalizovaného světa. V USA se začalo řešit, jak by se mělo s tímto statutem naložit. Na základě toho vznikly dva základní přístupy. První přístup zkoncipoval Lawrence Eagleburger, který navrhoval, aby Spojené státy byly jako budovatel nového uspořádání

mezinárodní bezpečnosti. Druhý přístup se objevil v roce 1992 v dokumentu Defense Planning Guidance a doporučoval, aby Spojené státy držely ostatní státy v šachu.

4. Spojené státy jsou jediným balancérem celosvětového významu a působnosti – tento faktor souvisí s postavením Spojených států ve světové politice po studené válce. Ve světové politice jsou často žádáni, aby zasáhly v zájmu řešení různých mezinárodních krizí, a aby nebyly lhostejní, hlavně v obdobích velkého utrpení a násilí.
5. Vojenská síla USA – jelikož na Spojené státy připadá polovina celosvětových výdajů na ozbrojení, mají možnost zvyšovat technologický náskok, a tím pádem mají v konfliktech velkou převahu. USA mají nejúčinnější a nejmodernější armádu na světě. Mají také nejlépe vyzbrojené a nejsilnější vojenské námořnictvo, vojenské letectvo a pozemní vojsko.
6. Dlouhodobá a vážná nestabilita oblasti Blízkého východu – tento faktor má politický a ekonomický faktor. Rozměr ekonomický je dán velkým ropným bohatstvím, protože na Blízkém a Středním východě je více než 60 % celosvětových zásob ropy. Rozměr politický je dán odhodláním USA nedopustit, aby se někdo jiný zmocnil strategické kontroly nad Blízkým východem. S tím jsou spojeny dva hlavní důsledky. Jedním důsledkem je dlouhodobá podpora autoritativních režimů v zemích, kde mají velké zásoby ropy a druhý důsledek je trvalá podpora Izraele.
7. Nástup globálního terorismu po úderech dne 11. 9. 2001 – tyto útoky měly velký psychologický dopad, protože narušily pocit nezranitelnosti USA. Útok způsobil ořes, ale zároveň vyvolal silné odhodlaní nenechat tento čin bez odvěty. Teroristické útoky 11. 9. vytvořily ve Spojených státech nový mentální model v přístupu k národní bezpečnosti. Hlavním bodem tohoto modelu se stala al-Káida a radikální islamismus. Bushova administrativa byla odhodlaná vést proti této hrozbě tvrdý boj až do doby, než bude úplně odstraněna.⁴⁸

---

⁴⁸ EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1956-9. s. 62-67

Politické faktory v letech 2001-2008:

Po útocích 11.9.2001 vše záviselo na rozhodnutí úřadující administrativě, v jejímž čele byl prezident G. W. Bush, ministr obrany D. Rumsfeld a viceprezident D. Cheney. Tyto lidé byli pod vlivem neokonzervativního proudu. Američtí neokonzervativci po studené válce kladly velký důraz na nutnost návratu k původním hodnotám americké politiky, hlavně na šíření demokracie ve světě, individualismus, volný trh s nejomezenějšími státními zásahy, militantní unilateralismus při prosazování amerických zájmů ve světě a na americkou výjimečnost.⁴⁹

4.2.2 Národní bezpečnostní strategie 2002

Národní bezpečnostní strategie (The National Security Strategy) byla vyhlášena v září roku 2002. Dokument vymezuje hlavní hrozby Spojených států pro dané období a způsoby boje proti těmto hrozbám. Byl to zásadní dokument v období Bushovy administrativy.

V dokumentu je devět kapitol, ve kterých jsou vymezeny základní zájmy Spojených států pro dané období:

- 1) Stanovení místa a cílů USA v současném světě
- 2) Ochrana a rozvoj otevřených trhů a volného obchodu
- 3) Rozvoj spolupráce s ostatními centry světové moci
- 4) Odhodlání zabránit nepřítelům, aby se zmocnili zbraní hromadného ničení (ZHN) a tak ohrožovali USA nebo jejich spojence
- 5) Zdůraznění základních hodnot
- 6) Zájem o řešení nejpalčivějších regionálních konfliktů
- 7) Rozšiřování sféry otevřených demokratických společností
- 8) Transformace bezpečnostních institucí USA
- 9) Důraz na alianční postup proti hrozbě terorismu⁵⁰

---

⁴⁹ EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1956-9. s. 71

⁵⁰ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 368

V NBS je kladen důraz na preempci. Preempce byla označena za nový přístup USA k bezpečnostním hrozbám a může být použita ve dvou situacích:

1. „*Když už nelze uplatňovat odstrašování, protože by nefungovalo. Cílem preemptivních úderů by v takovém případě byly buďto nestátní organizace, nebo tzv. darebácké státy, které logiku odstrašování prostě nepřijímají*“
2. „*Bezpečnostní hrozby spojené s případným použitím ZHN by byly velmi vážné a naléhavé a obsahovaly by potenciál škod nedozírných rozměrů.*“⁵¹

Přístup Spojených států v období vlády prezidenta G.W. Bushe, který je popsán v NBS, lze označit za unilateralistický se zřetelným příklonem k militarismu. Unilateralismus znamená, že stát používá sílu během prosazování národních bezpečnostních zájmů a nebere ohled na názory ostatních států.

V boji proti terorismu Spojené státy až do poslední doby obcházely trestněprocesní zásady a regule pro základní lidská práva.

USA se stále více zaměřovaly na zavedení řízené demokracie v situaci životního bezpečnostního ohrožení státu a společnosti. Obdobně je tomu i v Rusku nebo v Číně. Tento stav je charakterizován nedodržováním některých základních práv, což by v demokratickém státě nemělo být přípustné. Z toho důvodu byly Spojené státy kritizovány ze strany spojenců a mezinárodních organizací. Tento postoj USA vznikl především z poznání, že boj s terorismem je za pomoci právních prostředků a legálních nástrojů málo účinný. USA sice jednaly v rozporu s mezinárodním právem a demokratickými principy, ale díky tomuto postoji se jim podařilo odvrátit další teroristické útoky na území USA po 11. 9. 2001, to se Evropě nepodařilo.⁵²

---

⁵¹ EICHLER, J. Vojenské rozhledny. *Proměny bezpečnostní strategie USA na počátku 21. století [online]*. [cit. 2019-02-20]. Dostupné z WWW: < <http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/promeny-bezpecnostni-strategie-usa-na-pocatku-21-stoleti/>>.

⁵² PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 369

4.2.3 Národní strategie boje proti šíření zbraní hromadného ničení

Národní strategie boje proti šíření ZHN (National Strategy to Combat Weapons of Mass Destruction) je také velmi důležitý dokument, který vznikl v prosinci roku 2002. Tento dokument vznikl z obavy, že jsou na světě nebezpečné organizace a státy, které nevidí ZHN jako nejkrajnější řešení, ale jako nástroj, který by dokázal USA znemožnit zasahovat v oblastech svých zájmů v případě agrese proti jejich spojencům.

USA označily Írán, KLDR a Irák za hrozbu a nepřátelské proliferátory, proti kterým se musí zasáhnout. Boj proti těmto zemím by měl mít tři pilíře:

1. Neproliferační politika
2. Aktivní proliferace
3. Odstraňování následků ozbrojeného konfliktu za použití ZHN

Největší význam má druhý pilíř a také odhodlání Spojených států, které zní: *„na použití ZHN proti Spojeným státům, proti jejich ozbrojeným silám v zahraničí nebo proti jejich přátelům a spojencům budou USA reagovat nasazením všech sil, včetně zbraní nejkrajnějšího řešení, tedy ZHN.“*⁵³

V dokumentech z roku 2002 se vyprofilovala Bushova doktrína, která měla čtyři pilíře:

1. Kládl důraz na vnitropolitické uspořádání států světa – jakýkoliv diktátorský a nekooperativní režim, mohl být označen jako bezpečnostní hrozba pro Spojené státy a mohl být vojensky svržen a nahrazen jiným státem, který může být nějaký čas vojensky okupován.
2. Odhodlání prosazovat „novou, důraznou politiku“
3. Postupovat unilaterálně, kdykoliv to bude nutné
4. Odhodlání zabránit, aby se neobjevil stát, který by se mohl stát vyzyvatelem USA. Prezident Bush v roce 2002 řekl, že: *„Amerika musí svoji vojenskou sílu udržovat mimo dosah jakéhokoli vyzyvatele.“*⁵⁴

---

⁵³ EICHLER, J. Vojenské rozhledny. *Proměny bezpečnostní strategie USA na počátku 21. století [online]*. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z WWW: <<http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/promeny-bezpecnostni-strategie-usa-na-pocatku-21-stoleti/>>.

⁵⁴ EICHLER, J. Vojenské rozhledny. *Proměny bezpečnostní strategie USA na počátku 21. století [online]*. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z WWW: <<http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/promeny-bezpecnostni-strategie-usa-na-pocatku-21-stoleti/>>.

4.2.4 Národní bezpečnostní strategie 2006

Tento dokument byl dalším koncepčním opatřením Bushovy administrativy a v návaznosti na zhoršující se situaci v Iráku modifikoval dosavadní bezpečnostně strategické směřování Spojených států. Bushova administrativa byla také donucena přehodnotit svůj přístup k bezpečnostním hrozbám, nástrojům bezpečnostní strategie a ke spojencům kvůli nepříznivému vývoji v Afghánistánu. V NBS je vidět výrazné zmírnění unilateralismu. USA začaly klást větší důraz na využívání prostředků diplomacie a na spolupráci se spojenci v NATO. Tato NBS nepřinesla zásadní přehodnocení Bushovy doktríny, ale otevřela prostor pro spolupráci se spojenci a pro návrat k multilateralismu.⁵⁵

NBS 2006 představila dvoupilířovou strategii, která obsahuje jak vojenské nástroje, tak i demokratizaci zemí v nichž se rodí terorismus.⁵⁶

4.2.5 Národní obranná strategie 2008

Národní obranná strategie 2008 (Defense Strategy) byla posledním zásadním dokumentem za Bushovy éry. Tato strategie byla označována jako „Gatesova doktrína“ a způsobila nejvýznamnější změny ve čtyřech hlavních směrech, jimiž je přístup k hrozbě mezinárodního terorismu, důraz na dlouhodobé preventivní působení, posun k multilateralismu a odklon od militarismu. V textu dokumentu se již nepoužívá pojem „globální válka proti terorismu“, tento pojem byl nahrazen výrazem „*celosvětový boj proti násilné extremistické ideologii, která usiluje o rozvrácení mezistátního systému*“. Národní obranná strategie 2008 se v určitém směru přibližuje k přístupu Unie, který mluví o hlubokých příčinách nestability v konfliktních zemích a o jejich nejvýraznějších projevech.⁵⁷

---

⁵⁵ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 370

⁵⁶ EICHLER, J. Vojenské rozhledny. *Proměny bezpečnostní strategie USA na počátku 21. století [online]*. [cit. 2019-02-24]. Dostupné z WWW: <<http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/promeny-bezpecnostni-strategie-usa-na-pocatku-21-stoleti/>>.

⁵⁷ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 370

USA kladou důraz na propojené využívání všech nástrojů, které musí být využívány, pokud chtějí uspět v „dlouhé válce“. Proto se USA vedle vojenských operací zaměřují také na ekonomický rozvoj, nastolení právního státu, budování nových institucí, zajištění základních potřeb pro obyvatelstvo, výcvik a výzbroj vojenských a policejních sil na místě zásahu, prosazování vnitřního usmíření mezi někdejšími nepřáteli, předání civilních zkušeností, vybudování strategických komunikací.

USA se dále také zaměřují na tzv. „grievancies“ (křivdy). Tyto křivdy se na různých místech světa projevují v sociálním, ekonomickém i politickém uspořádání. Národní obranná strategie 2008 má za cíl tyto křivdy pochopit a odstraňovat, protože často jsou hlavní příčinou teroristických a vzbouřeneckých aktivit.⁵⁸

4.2.6 Nová jaderná strategie USA z roku 2010

Nová jaderná strategie USA byla přijata poté, co byl Barack Obama zvolen prezidentem USA. Jaderná strategie stanovuje pět hlavních cílů:

1. Snížení úlohy jaderných zbraní v bezpečnostní strategii USA
2. Prevence proliferace jaderných zbraní a jaderného terorismu
3. Udržení věrohodnosti odstrašování na regionální i strategické úrovni
4. Opatření na úseku zajištění bezpečnosti jaderných arzenálů
5. USA se zavazují, že nepodniknout další zkoušky jaderných zbraní, nebudou usilovat o zvyšování jejich vojenských schopností a nebudou vyvíjet žádné nové jaderné hlavice⁵⁹

USA a Ruská federace byly od konce studené války kritizovány, že po jiných státech chtěly, aby si nepořizovaly jaderné zbraně a samy nedodržovaly článek 6 smlouvy NATO. Prezident Barack Obama byl prvním státníkem, který na tyto výhrady pozitivně zareagoval a ke stejnému přístupu vyzval Ruskou federaci. Výsledkem byla

---

⁵⁸ EICHLER, J. Vojenské rozhledny. *Proměny bezpečnostní strategie USA na počátku 21. století [online]*. [cit. 2019-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/promeny-bezpecnostni-strategie-usa-na-pocatku-21-stoleti/>>.

⁵⁹ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 370

tzv. pražská smlouva, ve které se USA a Ruská federace zavazovaly, že v následujících sedmi letech sníží o jednu třetinu počet svých jaderných hlavic. Jde o první zhmotnění nového přístupu k jaderným zbraním a jejich úloze v bezpečnostní strategii USA.⁶⁰

4.2.7 Národní bezpečnostní strategie 2010

Novou Národní bezpečnostní strategii představil prezident Barack Obama v květnu roku 2010. Tato NBS má znamenat konec konfrontačního přístupu, který byl typický pro éru George Bushe a má také symbolizovat opuštění Bushovy doktríny unilaterální politiky. Hlavní změnou je upřednostnění diplomacie před vojenskými operacemi. K vojenským operacím má dojít pouze tehdy, pokud budou vyčerpány všechny mírové možnosti řešení konfliktu. Armáda se bude více specializovat na povstalecké a stabilizační operace. NBS se také zabývá terorismem s kořeny v USA, spoluprací s novými světovými mocnostmi Čínou a Indií, bezpečností státních počítačových sítí.⁶¹

Nejdůležitější část NBS poukazuje na základě kritické analýzy na čtyři negativní důsledky přílišného spoléhání na vojenskou sílu:

- Americká armáda je rozmístěna na mnoha místech světa
- Americká armáda má neúměrně vysoké náklady
- Vedoucí úloha USA ve světě je až příliš ztotožňována s vojenskou silou
- Nepřátelé USA toho zneužívají k vrážení klínů mezi USA a země, které sdílejí stejné hodnoty⁶²

---

⁶⁰ EICHLER, J. Vojenské rozhledny. *Proměny bezpečnostní strategie USA na počátku 21. století [online]*. [cit. 2019-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/promeny-bezpecnostni-strategie-usa-na-pocatku-21-stoleti/>>.

⁶¹ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 370-371

⁶² EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1956-9. s. 107

4.2.8 Obamova doktrína

Obamova doktrína je pojem pro dva základní rysy přístupu, které se vyprofilovaly v doktrinálních dokumentech z roku 2010, v návaznosti na významné projevy z roku 2009.

1. Pilíř představuje nové pojetí bezpečnostních hrozeb – za nejvážnější hrozbu se již nepovažují nepřátelské státy, ale jaderný terorismus
2. Pilíř tvoří diplomatické a politické nástroje bezpečnosti USA
3. Pilíř představuje omezování úlohy a významu jaderných zbraní v bezpečnostní strategii USA a poskytnutí negativních záruk státům, které se zavážou k dodržování režimu o nešíření jaderných zbraní
4. Pilíř tvoří rozšiřování spolupráce se spojenci, s mezinárodními organizacemi a se všemi státy na světě, které chtějí s USA udržovat kooperativní a nekonfliktní vztahy⁶³

---

⁶³ EICHLER, J. Vojenské rozhledny. *Proměny bezpečnostní strategie USA na počátku 21. století [online]*. [cit. 2019-02-27]. Dostupné z WWW: <<http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/promeny-bezpecnostni-strategie-usa-na-pocatku-21-stoleti/>>.

5 Přístup EU v boji proti globálnímu terorismu

5.1 Bezpečnostní a strategická kultura EU

5.1.1 Politické faktory strategické a bezpečnostní kultury EU

Politické faktory lze rozdělit na krátkodobé a dlouhodobé. Dlouhodobé faktory jsou spojeny hlavně s charakteristikou politických systémů. V EU není žádná země, ve které by byla spojena funkce prezidenta a šéfa výkonné moci. Prezident nikde v EU nemá silný vliv a rozhodující slovo v bezpečnostní strategii a zahraniční politice. Prezident a jeho nejbližší spolupracovníci také nemůžou nikde v EU rozhodovat o zásadních věcech, jako je třeba válka.

Krátkodobé faktory se vyprofilovaly ve vztahu ke třem významným událostem, k tzv. druhé irácké válce, k 11. září 2001 a k násilnému rozpadu Socialistické federativní republiky Jugoslávie.⁶⁴

5.1.2 Historické faktory strategické a bezpečnostní kultury EU

Historickými faktory jsou:

1. Evropa není nezranitelná, naopak na jejím území se odehrávalo mnoho ničivých válek – tento faktor je zároveň opakem toho, co bylo dlouholetou výhodou USA
2. Většina evropských armád byla až do konce 90. let 20. století budována na základě systému odvodů – v důsledku toho se Evropě na válku nahlíží jako na záležitost celého národa, a ne jako na rutinní záležitost – v tomto faktoru se také liší od USA
3. Evropa měla a stále má vojensky slabší a skromnější ozbrojené síly než USA

---

⁶⁴ EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1956-9. s. 130

4. Přístup k oblasti Blízkého a Středního východu – rozdíl mezi Evropou a USA je ve dvou hlavních směrech. Rozdíl je ve vztahu ke státu Izrael a v přístupu k autoritativním režimům v muslimském světě. USA dlouhodobě podporují Izrael a jeho politiku, ale evropské státy naopak zaujímají odlišný přístup.⁶⁵

5.2 Politické nástroje EU

5.2.1 Evropská bezpečnostní strategie 2003

EBS byla schválena v prosinci roku 2003 a obsahuje současné hrozby a způsoby jejich zvládnutí. V EBS najdeme soubor nástrojů, které má EU k dispozici: vojenské, civilní aktivity, diplomatické, politické, nástroje obchodní a rozvojové politiky. EBS vypracoval Generální sekretariát Evropské rady spolu s Evropskou komisí.

První část EBS obsahuje identifikaci bezpečnostních hrozeb od konce studené války. Za hlavní hrozby byly označeny: regionální konflikty, terorismus, proliferace zbraní hromadného ničení, organizovaný zločin a „nefunkční státy“ (zneužívání moci, korupce, nefunkční instituce).

V druhé části najdeme definici tří základních strategických cílů EU, jimiž jsou:

- 1) *„Rozšíření zóny bezpečnosti v okolí Evropy, hlavně podporou stability některých států na východ od hranic Unie“* – EU má zájem řešit situaci na jižním Kavkaze, v oblasti Maghrebu a palestinsko izraelského konfliktu
- 2) *„Posilování mezinárodního právního řádu, zvláště ve formách prosazování multilateralismu, podpory fungování mezinárodních institucí a mezinárodního práva založeného na dodržování pravidel v rámci OSN či OBSE, a v neposlední řadě i rozvíjení transatlantického partnerství v rámci NATO; Rada bezpečnosti OSN má mít primární odpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti.“*

---

⁶⁵ EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1956-9. s. 125-129

- 3) „*Reakce na hrozby, představující schopnost Unie reagovat na nové hrozby ještě dříve, než dojde ke krizi. Přitom se poukazuje na skutečnost, že první linie obrany proti hrozbám, např. v případě terorismu, bude často ležet mimo území Evropské unie.*“⁶⁶

Poslední část dokumentu je zaměřena na bezpečnostní aktivity Evropské unie, mezi které patří:

- Prosazování a aktivnější sledování bezpečnostních zájmů EU
- Disponibilita dostatečnou civilní a vojenskou kapacitou
- Propojení programů civilní a vojenské kapacity, pomoci a prostředků na rozvojovou politiku
- Nalézt dostatečné zdroje na budování evropských bezpečnostních struktur a na financování společné obrany
- Vedle spolupráce a partnerství s NATO se má také posílit spolupráce s Japonskem, Kanadou, Čínou, Indií a Ruskem⁶⁷

5.2.2 Prohlášení k boji proti terorismu (Madrid)

V Madridu došlo dne 11. 3. 2004 k teroristickému útoku, který měli na svědomí islamističtí teroristé. Jednalo se o první přímou hrozbu mezinárodní terorismu v Evropě. Následně po tomto útoku byl přijat Evropskou radou dne 25.3.2004 dokument Prohlášení k boji proti terorismu s doplněnými strategickými cíli k posílení Akčního plánu EU na boj proti terorismu z 21. 9. 2001.

V úvodu se dokument odvolává na závazky z rezoluce Rady bezpečnosti OSN č.1373 (2001) a na chartu OSN. Obsahuje tzv. doložku solidarity (bod 2), což je politický závazek, ve kterém se členské státy zavazují, že budou proti teroristickým činům postupovat společně.

---

⁶⁶ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.221

⁶⁷ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.220-221

Dokument vyzývá členské státy, aby zlepšovaly spolupráci mezi bezpečnostními, zpravodajskými a policejními službami. A také, že je potřeba rozvíjet vztahy mezi zpravodajskými službami a Europolem.⁶⁸

Protiteroristický koordinátor organizuje práci Rady EU v oblasti boje proti terorismu. Na základě jeho pravidelných informací Rada podniká následné kroky, které vyplývají z jejich rozhodnutí.⁶⁹

5.2.3 Akční plán EU na boj proti terorismu (2004)

Akční plán boje proti terorismu byl přijat 21. září 2001 Evropskou radou a od té doby byl doplněn o spoustu významných iniciativ. Ve dnech 17. a 18. června roku 2004 přijala Evropská Rada na svém zasedání Akční plán EU na boj proti terorismu. Bylo také rozhodnuto o tom, že Akční plán se bude revidovat dvakrát ročně. Z toho důvodu přijala 29. 11. 2004 Rada EU spolu s protiteroristickým koordinátorem a Komisí Akční plán EU na boj proti terorismu – aktuální verzi.⁷⁰

V Akčním plánu bylo rozpracováno sedm strategických cílů, jimiž byly:

1. Prohloubit mezinárodní shodu a podpořit mezinárodní snahu bojovat s terorismem
2. Teroristům omezit přístup k ekonomickým a finančním zdrojům
3. Zvětšit kapacity vyšetřování, zjišťování, a stíhání teroristů a prevence teroristických útoků mezi členskými státy a orgány EU
4. Zlepšit možnosti členských států a EU vypořádat se s následky teroristických útoků
5. Určit faktory, které pomáhají k podpoře a (personálnímu) posílení terorismu
6. Zajistit efektivní systém hraniční kontroly a ochránit bezpečnost mezinárodní dopravy

---

⁶⁸ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 386-387

⁶⁹ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.223

⁷⁰ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.226

7. Nasměřovat akce externích vztahů EU do prioritních třetích zemí, kde musí být přijata protiteroristická opatření nebo posíleny protiteroristické kapacity⁷¹

5.2.4 Prohlášení Rady k útokům v Londýně (2005)

Rada pro justici a vnitřní věci přijala prohlášení 13.7.2005, jako reakci na bombové útoky v Londýně v červenci roku 2005. Prohlášení obsahuje deset bodů, přičemž sedm z nich představují konkrétní úkoly a první tři jsou proklamatorní. U většiny opatření se nejedná o nové úkoly, protože už jsou zakotveny v Akčním plánu EU na boj s terorismem. Jde tedy hlavně o urychlení přijetí a implementaci těchto opatření.

Rada EU žádá členské státy, aby:

- Zintenzivnily výměnu justičních a policejních informací, hlavně přes Europol a Eurojust a aby více podpořily Situační centrum EU (SitCEN) ze strany zpravodajských a bezpečnostních služeb členských států
- Zdokonalily sdílení informací o odcizených a ztracených výbušninách

Zdůrazňuje se také potřeba chránit infrastrukturu a občany, a tím snížit zranitelnost vůči teroristickému útoku. Dále se musí zajistit pružnější a výkonnější informační systémy na ochranu vnitřní bezpečnosti a vnějších hranic. V civilní obraně je kladen důraz na zvyšování schopnosti EU minimalizovat a řídit důsledky teroristických útoků formou protiteroristických cvičení, při nichž se bude rozvíjet schopnost reagovat na krizové situace.⁷²

---

⁷¹ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 388

⁷² PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 389

5.2.5 Strategie EU pro boj proti terorismu (2005)

Strategie EU pro boj proti terorismu byla schválena Radou EU na konci roku 2005. V dokumentu jsou shrnuty všechny dílčí aspekty protiteroristické politiky EU pro boj proti terorismu. K této strategii byl později přijat Akční plán EU boje proti terorismu.

V dokumentu jsou tzv. čtyři pilíře Strategie EU pro boj proti terorismu a tyto pilíře představují odpověď na mezinárodní teroristické hrozby. Těmi čtyřmi pilíři jsou:

1. Předcházení = prevent
2. Ochrana = protect
3. Pronásledování = persue
4. Reakce = respond⁷³

Strategie má za cíl zvýšit úlohu EU ve světě, aby více přispěla k celkové bezpečnosti světa. Úvodní část dokumentu obsahuje 41 bodů a je zde uveden strategický závazek EU. EU bude celosvětově bojovat proti terorismu, dodržovat lidská práva, učinit Evropu bezpečnější, umožní občanům Evropy žít v prostoru svobody, práva a bezpečnosti.

Strategie pro boj proti terorismu určuje cíle EU k předcházení novým náborům teroristů, ke stíhání a vyšetřování členů existujících sítí, k lepší ochraně možných cílů a ke zlepšení schopnosti EU reagovat na teroristické útoky a zvládat následky.

EU prostřednictvím jednáním s OSN, regionálními a mezinárodními organizacemi, podporuje mezinárodní normy pro boj proti terorismu a pracuje na budování mezinárodního konsensu.

Strategie EU obsahuje také dialog s důležitými partnerskými zeměmi včetně USA. EU bude poskytovat pomoc přednostně třetím zemím, mezi které se řadí jihovýchodní Asie, Afrika a Blízký východ.

---

⁷³ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.231-232

Demokratická odpovědnost je závěrečná část dokumentu a dává úkol Evropské radě, aby každých šest měsíců přezkoumávala pokrok v provádění Strategie.⁷⁴

5.2.6 Akční plán EU boje proti terorismu (2006)

Akční plán z roku 2006 popisuje nové kroky, které plynou z protiteroristické Strategie EU a také opatření proti radikalizaci a náboru osob pro terorismus. Akční plán je sestaven tabulkově do jednotlivých úkolů, rozdělených podle čtyř pilířů Strategie, které jsou označeny: „Opatření/akce“, „Kompetentní orgán“, „Konečný termín splnění“, „Status/plnění“. Úkoly Akčního plánu jsou nelegislativní i legislativní a jsou sepsány v jednotlivých podoblastech označených: prevence, ochrana, pronásledování a rekce.⁷⁵

V závěru Akčního plánu je stručná indikace implementace legislativních nástrojů z Prohlášení Evropské rady k terorismu z 25. 3. 2004. Je to implementace právních nástrojů EU do národních řádů jednotlivých členských států, jimiž jsou například společné vyšetřovací týmy, evropský zatýkací rozkaz, rámcové rozhodnutí o praní peněz z 26. 6. 2001, Eurojust, rámcové rozhodnutí k boji proti terorismu ze dne 13. 6. 2002, Úmluva o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy EU z 29. 5. 2000 atd.⁷⁶

5.2.7 Strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů

Strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů byla přijata dne 17. prosince 2004 na zasedání Evropské rady v Bruselu. EU touto Strategií chce zabránit aktivitám organizací a osob, které přivádějí lidi k terorismu. EU chce podporovat bezpečnost, demokracii, spravedlnost, příležitost pro všechny a chce zajistit, aby hlasy umírněné většiny převládaly nad názory extrémistů. Velký důraz je kladen

---

⁷⁴ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.231-236

⁷⁵ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 391-392

⁷⁶ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.236-238

na to, aby se navrhovanými opatřeními neporušila základní lidská práva. Strategii mají plnit členské státy, přičemž se očekává jejich vzájemná spolupráce a také spolupráce s Evropskou komisí a dalšími orgány EU. Strategie EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů je součástí Strategie EU pro boj proti terorismu.⁷⁷

Ke Strategii je připojen Akční plán, který byl přijat v prosinci roku 2005 a obsahuje sérii „tvrdých“ (represivních) a „měkkých“ (preventivních) opatření. Akční plán není veřejně přístupný a naposledy byl aktualizován v roce 2008.⁷⁸

5.3 Protiteroristické právní nástroje EU

Protiteroristické právní nástroje jsou konkrétní právní akty EU, které jsou zaměřené na boj s mezinárodním terorismem a mezinárodním organizovaným zločinem. Tyto právní nástroje jsou zaměřeny především do oblastí justiční a policejní spolupráce, na úsek prevence nebo civilní ochrany. Mezi nejdůležitější právní nástroje EU zaměřené na boj s terorismem patří:

- 1) Eurojust
- 2) Europol
- 3) Společné vyšetřovací týmy
- 4) Úmluva EU o právní pomoci ve věcech trestních
- 5) Evropský zatýkací rozkaz
- 6) Průmská smlouva
- 7) Opatření proti praní peněz⁷⁹

---

⁷⁷ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.238-239

⁷⁸ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 392-293

⁷⁹ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 397

1) Eurojust

Cílem začlenění Eurojustu do Smlouvy o EU je kvalitativně zlepšit soudní spolupráci na úrovni spolupráce mezi policejními orgány a také zajistit stejný cíl a rovnováhu policejní a soudní spolupráce na dostatečném právním základě.

Ústavní smlouva říká, že Eurojust má koordinovat a podporovat spolupráci mezi vnitrostátními orgány, které jsou pověřeny stíháním a vyšetřováním závažné trestné činnosti a dotýká se dvou nebo několika členských států.

Úkoly Eurojustu jsou:

- a) Navrhování zahájení stíhání a zahajování trestných vyšetřování, která vedou příslušné vnitrostátní orgány, hlavně pokud jde o trestné činy proti finančním zájmům EU
- b) Koordinace stíhání a vyšetřování
- c) Posílení soudní spolupráce a urovnání kompetenčních sporů a úzké spolupráce s Evropskou soudní síní⁸⁰

2) Europol = Evropský policejní úřad

Europol lze v soudní oblasti považovat za protiklad Eurojustu. Aktivity Europolu, které jsou založeny na policejních možnostech musí být doplněny o přímou koordinaci s justičními orgány. Podle Smlouvy o EU, Úmluvy EU o vzájemné pomoci z roku 2000, rozhodnutí o Eurojustu a podle národní legislativy členských států EU, mohou mít výsledky analýz Europolu důležitou úlohu, hlavně při zahajování vyšetřování a při zřizování společných vyšetřovacích týmů. Možnost zapojení Eurojustu a Europol do vyšetřování v rámci společných vyšetřovacích týmů je dána článkem 13, odstavce 12 Úmluvy EU o právní pomoci z roku 2000. Spolupráce s Europolem je zahrnuta i v nejdůležitějších politických nástrojích EU, které byly přijaty v návaznosti

---

⁸⁰ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.240-242

na teroristické útoky v Londýně a Madridu. Haagský program z listopadu 2004 zesiluje postavení Europolu v boji proti terorismu a mezinárodnímu zločinu.⁸¹

3) Společné vyšetřovací týmy

Úmluva o vzájemné pomoci ve věcech trestních mezi členskými státy EU z 29. 5. 2000, je prvním právním opatřením EU, které v článku 13 obsahuje možnost zapojení společných vyšetřovacích týmů. Protože došlo k prodlevě ve schválení této úmluvy, bylo přijato Rozhodnutí o společných vyšetřovacích týmech. Společné vyšetřovací týmy umožňují začlenit několik právních nástrojů mezi donucovací orgány při přeshraniční spolupráci v rámci odlišných národních jurisdikcí.⁸²

4) Úmluva EU o právní pomoci ve věcech trestních

Úmluva EU o vzájemné pomoci z roku 2000 odráží vyšší stupeň vzájemných vztahů mezi členskými státy EU v rámci právní pomoci ve věcech trestních a schopnosti zaručit spravedlivý proces. Úmluva EU nenarušuje výkon odpovědnosti členských států, když jde o zajištění vnitřní bezpečnosti a udržení pořádku a práva. Každý členský stát EU si může sám stanovit podle Smlouvy o EU článku 33 podmínky, za jakých bude zajišťovat vnitřní bezpečnosti a udržovat právo a pořádek. Úmluva EU o vzájemné pomoci je nejvýznamnější nástroj EU na dožádání o vzájemnou pomoc.⁸³

5) Evropský zatýkácí rozkaz

EU přijala opatření na zrušení tradičního vydávání (extradition), mezi jednotlivými členskými státy EU a nahradila ho systémem předávání (surrender), mezi soudními orgány v rámci EU. Cílem tohoto systému je odstranit složitost a prodlení, které bylo spojené s příliš formalizovanými postupy při vydávání. Tradiční spolupráce

---

⁸¹ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.242-243

⁸² PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.239-240

⁸³ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.244

mezi členskými státy EU, má být nahrazena systémem volného pohybu soudních rozhodnutí ve věcech trestních, který zahrnuje rozhodnutí předcházející odsouzení a konečná rozhodnutí týkající se bezpečnosti, svobody a práva v evropském prostoru.

Rada EU vydala 13. června roku 2002 rámcové rozhodnutí o evropském zatýkacím rozkazu. Toto rozhodnutí však nestanovuje povinnost členského státu vydat evropský zatýkací rozkaz a nevylučuje možnost klasického vydání. Je to pouze možnost, jak urychlit a usnadnit předání osoby.⁸⁴

6) Prümská smlouva

Prümská smlouva vznikla v květnu roku 2005 a představuje nejnovější zásadní nástroj pro rozvoj spolupráce v bezpečnostní oblasti. Smlouvu vytvořilo sedm členských států EU, jejímž cílem bylo prohloubit přeshraniční spolupráce, především v boji s terorismem, nedovolenou migrací a přeshraniční kriminalitou. Prümská smlouva se přímo nedotýká evropského práva, ale věcně se přímo týká bezpečnostní problematiky EU. Prümská smlouva byla přijata jako mezinárodní smlouva zavřeného typu pro země mimo EU a současně otevřená pro ostatní členské státy EU. Cílem smlouvy je zlepšit mechanismus výměny informací a zajistit náležitý stupeň ochrany osobních údajů. Smlouva také zavádí opatření s cílem zlepšit výměnu informací o DNA a otiscích prstů. Smluvní státy mají možnost přímého vstupu do příslušných databází. Smlouva také obsahuje odkazy na dodržování základních práv, jak vyplývají z Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a z Listiny základních práv EU. Současně s Prümskou smlouvou byla uzavřena dohoda o technických a administrativních pravidlech provádění této smlouvy.⁸⁵

---

⁸⁴ PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.245-246

⁸⁵ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 268-270

5.4 Nová protiteroristická opatření EU

5.4.1 Návrh směrnice o boji proti terorismu (2015-2020)

Evropský program pro bezpečnost z roku 2015 stanovil potřebu aktualizovat dosavadní trestní legislativu EU pro boj proti terorismu. Důvodem bylo to, že EU se potýká s rostoucím počtem lidí, kteří cestují do zahraničí s teroristickými úmysly. Proto Evropská komise do pracovního programu pro rok 2016 zahrnula prosazení legislativního návrhu revize rámcového rozhodnutí č. 2002/475/SVV z 13. 6. 2002, který byl doplněn rámcovým rozhodnutím č. 2008/919/SVV z 28. 11. 2008.

Proto byl předložen návrh směrnice o boji proti terorismu na rok 2015-2020, jehož cílem je zavést přísnější legislativu, která bude postihovat nové metody používané teroristy a jinými zločinci.

Rámcové rozhodnutí z roku 2002 posuzuje trestní charakter jen u některých teroristických aktivit. Jedná se především o přímé teroristické činy, účast a financování aktivit teroristických skupin, nábor a výcvik nových přívrženců terorismu, veřejné provokace, podněcování a navádění k teroristickým útokům a teroristické útoky samotné. Posuzování trestního charakteru u tzv. zahraničních teroristických bojovníků a absolvování teroristického výcviku je v tomto rozhodnutí zcela nejednoznačné.

Komise se zavázala, že v roce 2016 předloží nový předpis k boji proti terorismu, který bude zahrnovat i tyto a další nové jevy.⁸⁶

---

⁸⁶ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 399-400

5.4.2 Směrnice č. 2015/849 o opatřeních proti praní peněz nebo financování terorismu

Tato směrnice z roku 2015 je již v pořadí čtvrtá, která se zabývá praním peněz. FIU-NET (Financial Intelligence Units) je počítačová síť pro výměnu informací mezi finančními zpravodajskými jednotkami, kterou již několik let buduje a zdokonaluje EU. Ve směrnici se požaduje lepší informovanost mezi soukromým sektorem a příslušnými jednotkami systému, větší transparentnost pohybu finančních prostředků neziskových organizací, se kterými mohou teroristé spolupracovat nebo je ovládat.

Směrnice č. 2015/849 z roku 2015 říká, že toky peněz získané nezákonným způsobem mohou narušit stabilitu, integritu, pověst finančního sektoru, ohrozit vnitřní trh EU a mezinárodní rozvoj.

Směrnice se mimo jiné vztahuje na finanční instituce, úvěrové instituce, právnické nebo fyzické osoby při výkonu jejich profesní činnosti – auditoři, daňový poradci, externí účetní, notáři atd.

Za praní peněz se podle článku 1 odstavce 3 považuje:

- a) *„přeměna nebo převod majetku s vědomím, že tento majetek pochází z trestné činnosti nebo z účasti na takové činnosti, za účelem zatajení nebo zastření nezákonného původu majetku nebo za účelem pomoci jakékoliv osobě, která se účastní páčání takové činnosti, aby se vyhnula právním následkům svého jednání“*
- b) *„zatajení nebo zastření skutečné povahy, zdroje, umístění, nakládání, pohybu, práv k majetku nebo jeho vlastnictví s vědomím, že tento majetek pochází z trestné činnosti nebo z účasti na takové činnosti“*
- c) *„nabývání, držení nebo užívání majetku s vědomím, v době jeho obdržení, že tento majetek pochází z trestné činnosti nebo z účasti na takové činnosti“*
- d) *„účast na spáchání, spolčení ke spáchání, pokus o spáchání, pomoc,*

*usnadňování a návod ke spáchání jakéhokoliv jednání uvedeného v písmenech a), b), c)*⁸⁷

5.4.3 Akční plán EU ohledně střelných zbraní a výbušnin

Evropský program pro bezpečnost z roku 2015 měl za úkol upravit právní rámec týkající se střelných zbraní, nelegálního obchodování s výbušninami a střelnými materiály. Z toho důvodu se 8. října 2015 Evropská Rada obrátila na členské státy EU, Europol, Interpol a Evropskou komisi, aby co nejrychleji zvážily nové postupy a prostředky pro dohled a prodej střelných zbraní. Evropská komise následně předložila dvě legislativní iniciativy:

1. Prováděcí nařízení Komise o znehodnocování střelných zbraní – to je právní předpis, který navazuje na směrnici o zbraních a stanovuje technické standardy pro znehodnocení některých druhů zbraní
2. Návrh revize směrnice o zbraních – jedná se o nově navržený text směrnice, která pozměňuje směrnici o kontrole nabývání a držení zbraní

Obě legislativy se snaží zavést jednotnou kategorizaci a správní postupy, aby zlepšily koordinaci a ucelený způsob boje proti nedovolenému obchodu s výbušninami, náboji a střelnými zbraněmi. Aby došlo ke zlepšení spolupráce v rámci EU a se třetími zeměmi tak Evropská komise a Rada zavedla Akční plán EU proti nezákonnému obchodování a využívání střelných zbraní a výbušnin.

Obě legislativní změny se zaměřuje na omezení legálně držených zbraní. I přestože se Akční plán zaměřuje spíše na nelegální zbraně, tak stanovuje čtyři základní priority:

1. Omezit přístup k nelegálním výbušninám a střelným zbraním
2. Posílit spolupráce se třetími zeměmi
3. Zlepšit sdílení a shromažďování operativních informací o střelných zbraních pomocí maximálního využití dostupných nástrojů
4. Posílit operativní spolupráce

---

⁸⁷ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 400-401

Pro zlepšení sdílení a shromažďování operativních informací o střelných zbraních je zapotřebí větší technická propojenost, posílení spolupráce mezi celní správou a policií, zlepšení evropského systému údajů o bombách a kontrole pohybu výbušnin v rámci EU za pomoci Explosive Control and Protection Systems.⁸⁸

5.4.4 Boj proti terorismu v roce 2017

V lednu roku 2017 vyšla rozsáhlá studie, která se zabývá současným stavem agendy EU zaměřené na boj proti terorismu. Zkoumá její efektivitu a úspěšnost realizace v členských státech EU. Dokument také obsahuje doporučení pro budoucí kroky v sedmi oblastech, jako jsou například opatření pro ochranu vnějších hranic, boj proti financování terorismu, prevence radikalizace a spolupráce bezpečnostních složek.

Dne 15. března roku 2017 Evropská komise vydala směrnici zaměřenou na potlačení nových forem terorismu, která rozšiřuje a nahrazuje předchozí legislativu. Je zaměřena na kriminalizaci pohybu osob vně nebo uvnitř EU s cílem teroristických aktivit. Současně vzniklo i nařízení zaměřené na zpřísnění pravidel kontroly všech osob, které překračují hranice oblasti Schengenu.

Rada EU přijala dne 25. dubna směrnici o kontrole nákupu a vlastnictví zbraní. Směrnice také zpřísnuje pravidla pro nákup nejnebezpečnějších střelných zbraní v EU.

Evropská rada 22. června vyzvala průmyslový sektor, aby se více zapojil do boje proti kriminalitě na internetu a do boje proti terorismu.⁸⁹

---

⁸⁸ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 402-403

⁸⁹ Evropská komise. Zastoupení v České republice. *Historický přehled boje proti terorismu na evropské úrovni [online]*. [cit. 2019-03-11]. Dostupné z WWW: <https://ec.europa.eu/czech-republic/news/focus/migrace/historicky_prehled_boje_proti_terorismu_cs>.

Závěr

V dnešní době se s terorismem setkáváme čím dál častěji a pravděpodobně tomu v budoucnu nebude jinak.

USA a EU mají stejné cíle, ale odlišné způsoby, jak těchto cílů dosáhnout. Strategické cíle definované v Evropské bezpečnostní strategii, jsou dvěma základními principy evropského přístupu podpory efektivního multilateralismu a budování zóny stability a bezpečnosti. Budování zóny stability a bezpečnosti souvisí s šířením tržních a demokratických principů do třetích zemí, tlumením extrémistických proudů a podporou lidských práv v méně stabilních regionech. Národní bezpečnostní strategie také bere šíření těchto principů a hodnot jako jednu ze svých priorit.

USA a EU mají odlišný pohled na budování těchto bezpečnostních zón. EU spíše využívá, tzv. soft power to znamená, že uplatňuje zpravodajské a policejní nástroje, včetně ekonomických, jako pomoc ve třetích zemích. USA mají odlišný přístup. USA prosazují régime change policy a ta je spojena s vojenským zásahem v dané zemi, dokonce byla vyhlášena likvidační válka proti terorismu. Tato možnost vojenských zásahů v rámci régime change policy je zmíněna v Národní bezpečnostní strategii USA v oddíle, který mluví o nutnosti zasáhnout proti všem, kteří vědomě pošlapávají univerzálně sdílené hodnoty a představují svým chováním globální hrozbu.

Jeden z hlavních rozdílů mezi Národní bezpečnostní strategií USA a Evropskou bezpečnostní strategií je v unilaterálním přístupu v boji proti globálním hrozbám. Rozdílný přístup obou strategií je dán postavením obou subjektů v mezinárodním prostředí, jejich vojenskými kapacitami a možnostmi.⁹⁰

---

⁹⁰ BENÁČEK, M. Válka.cz. *Bezpečnostní strategie EU a USA I. Charakteristika, společné prvky a zásadní rozdíly [online]*. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z WWW: < <https://www.valka.cz/13763-Bezpecnostni-strategie-EU-a-USA-I-Charakteristika-spolecne-prvky-a-zasadni-rozdily>>.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister & Principal, 2007. ISBN 978-80-87029-19-0. s. 88-89
2. EICHLER, J. *Bezpečnostní a strategická kultura USA, EU a ČR*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1956-9. s. 125-129
3. EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. V Praze: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8. s. 148-151
4. KURAS, B. *Poslední naděje civilizace*. Praha: Eminent, 2016. ISBN 978-80-7281-505-0. s. 146-148
5. MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005. ISBN 80-903333-8-9. s. 38
6. MAREŠ, M. *Vymezení pojmů terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. Obrana a strategie. 2004. ISSN 1802-7199. s. 22
7. MCCANTS, W. Faizi. *Islámský stát – apokalypsa: jeho historie, strategie a vize zániku světa*. Přeložil Lubomír SEDLÁK. V Brně: CPress, 2016. ISBN 978-80-264-1233-5. s. 35-36
8. MENDEL, M. *Džihád: islámské koncepce šíření víry*. Vyd. 2., rozš. V Brně: Atlantis, 2010. ISBN 978-80-7108-316-0. s.25-26
9. MÜLLER, Z. *Islám a islamismus: dilema náboženství a politiky*. Praha: Academia, 2010. Novověk. ISBN 978-80-200-1818-2. s. 9-12
10. PIKNA, B. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie: (právní náhled)*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. s.245-246
11. PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. ISBN 978-80-7380-611-8. s. 392-293
12. SOULEIMANOV, Emil a Mitchell A. BELFER. *Terorismus: pokus o porozumění*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Sociologické aktuality. ISBN 978-80-7419-038-4. s. 8-12
13. *Světový terorismus: encyklopedie*. Praha: Svojtka & Co., 2001. ISBN 80-7237-340-4. s. 10
14. WEISS, Michael a Hassan HASSAN. *Islámský stát: uvnitř armády teroru*. Přeložil Jiří BERKA. Brno: CPress, 2015. ISBN 978-80-264-0883-3. s.12

Elektronické zdroje

1. EICHLER, J. Vojenské rozhledny. *Proměny bezpečnostní strategie USA na počátku 21. století [online]*. [cit. 2019-02-25]. Dostupné z WWW: <<http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/promeny-bezpecnostni-strategie-usa-na-pocatku-21-stoleti/>>.
2. Evropská komise. Zastoupení v České republice. *Historický přehled boje proti terorismu na evropské úrovni [online]*. [cit. 2019-03-11]. Dostupné z WWW: <https://ec.europa.eu/czech-republic/news/focus/migrace/historicky_prehled_boje_proti_terorismu_cs>.
3. *Islám web. Islám a muslimové [online]*. [cit. 2019-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.islamweb.cz/cojestislam/03.htm>>.
4. KRAUS, J. Vojenské rozhledny. *Islámský stát: aktéři konfliktu, jejich participace, motivy a cíle [online]*. [cit. 2019-02-17]. Dostupné z WWW: <<http://vojenskerozhledy.cz/kategorie/islamsky-stat-akteri-konfliktu-jejich-participace-motivy-a-cile/>>.
5. Ministerstvo vnitra ČR: *Definice pojmu terorismus [online]*. 2009 [cit. 2009-01-27]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>>.
6. BENÁČEK, M. Válka.cz. *Bezpečnostní strategie EU a USA I. Charakteristika, společné prvky a zásadní rozdíly [online]*. [cit. 2019-03-16]. Dostupné z WWW: <<https://www.valka.cz/13763-Bezpecnostni-strategie-EU-a-USA-I-Charakteristika-spolecne-prvky-a-zasadni-rozdily>>.

Seznam zkratk

USA	Spojené státy americké
EU	Evropská unie
IS	Islámský stát
EBS	Evropská bezpečnostní strategie
NBS	Národní bezpečnostní strategie
ZHS	Zbraně hromadného ničení